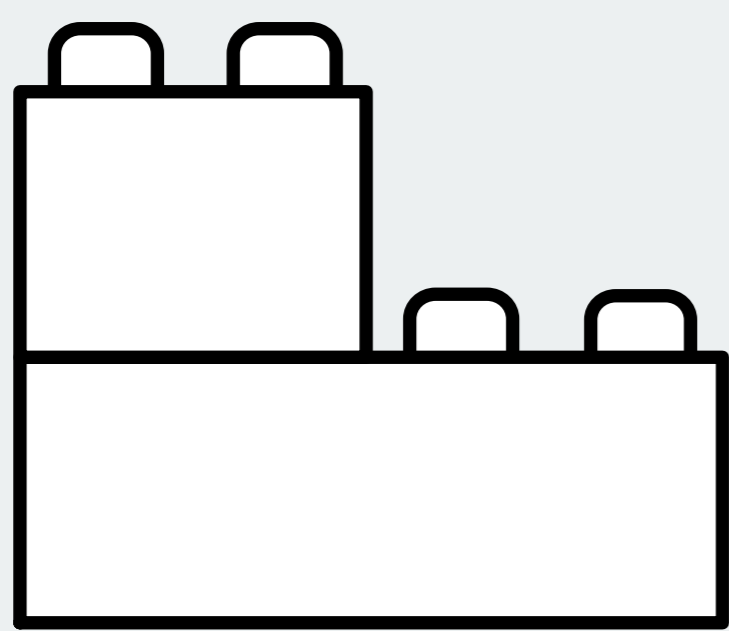

Sociocratie 3.0

Effectief samenwerken op elke schaal

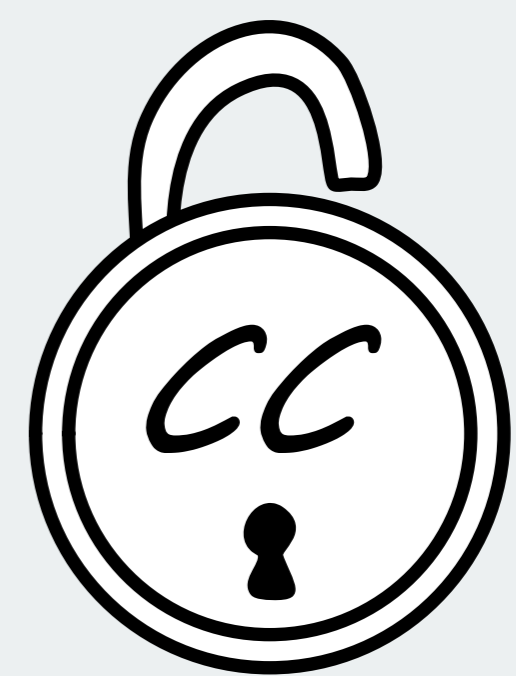
*Een praktische gids voor wendbare
en veerkrachtige organisaties*

flexibel

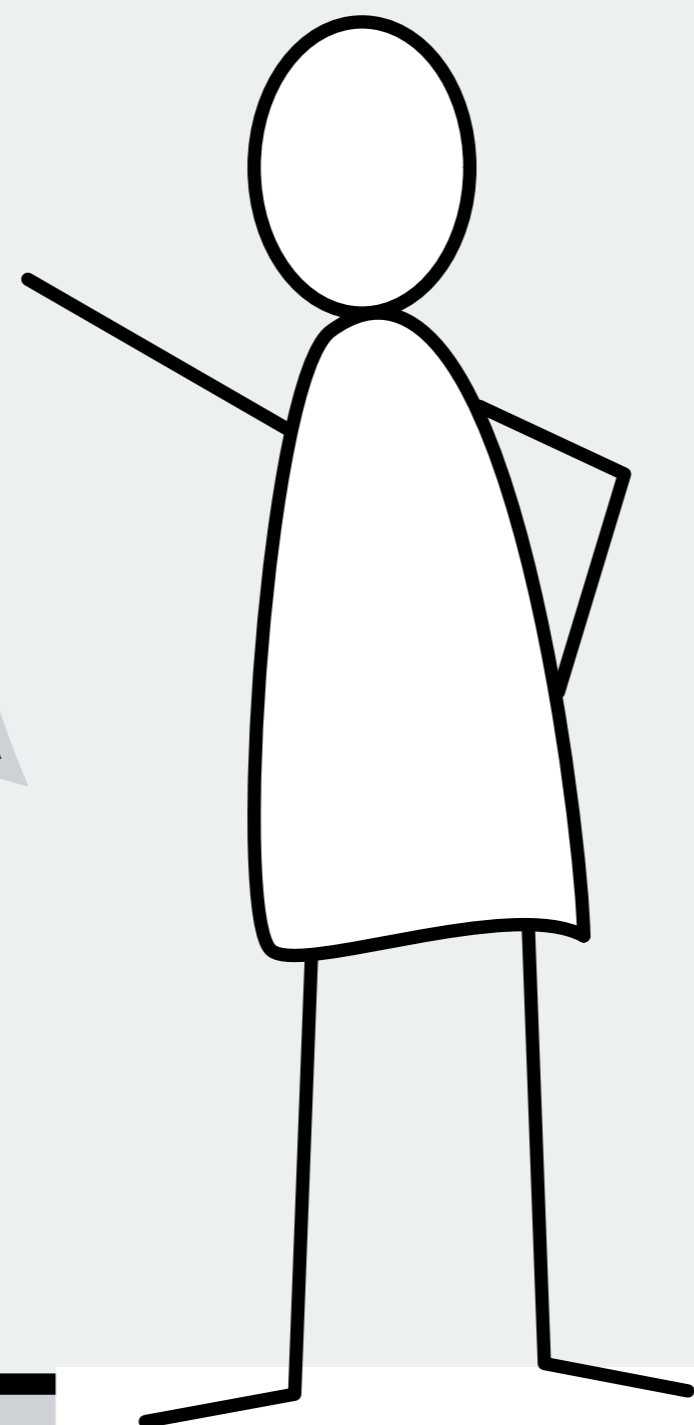
*gebaseerd
op principes*

gratis

*D*river om te leren over S3

Mensen in organisaties zoeken naar manieren om door complexiteit te navigeren, betrokkenheid te vergroten en zich snel aan te passen aan veranderende contexten. Er is behoefte aan technieken en structuren die effectieve samenwerking ondersteunen, de productiviteit verhogen en helpen om uitdagingen om te zetten in kansen om te innoveren en leren.

Vier Dimensies

Wendbaarheid

Uitvoering

Participatie

Besluitvorming

Cocreatie en evolutie

Antwoorden op organisatorische drivers	Navigeren via spanning	Formuleren van organisatorische drivers
Consent Besluitvorming	Bezwaar	Integreren van bezwaren
Evalueren en evolueren van afspraken	Degenen die geraakt zijn beslissen	Cocreëren van voorstellen
Voorstel vormen	Rolselectie	Driver mapping

Stimuleren van cocreatie

Artful participation	De zeven principes adopteren	Het overeenkomen van waarden
Governance facilitator	Het breken van afspraken	Transparant salaris
Contracten voor succesvolle samenwerking	Ondersteuningsrol	Statuten

Bouwen van organisaties

Delegeren van invloed	Kring	Rol
Afgevaardigde	Koppeling	Dubbele koppeling
Open Domein	Hulpteam	Open systemen

Afspraken

Afspraak	Ontwikkelen van strategie	Verduidelijken van domeinen
Evaluatiecriteria	Verduidelijken van beoogde resultaten	Beschrijven van deliverables
Logbook		Bewaarder van het logboek

Vergadertechnieken

Rondjes	Faciliteren van vergaderingen	Vergaderingen voorbereiden
Check-in	Evalueren van de vergadering	Gastheer van de vergadering
	Governance Backlog	

Organisatiestructuur

Kring van afgevaardigen	Service kring	Dubbel gekoppelde hiërarchie
Perzik organisatie	Service organisatie	Fractale organisatie

Starten met S3

Pas patronen aan aan de context	Pull-systeem voor organisatieverandering	Wees de verandering
Nodig verandering uit	Open Space voor verandering	Voortdurend verbeteren van werkprocessen

Doelgerichte interacties

Retrospective	Governance meeting	Dagelijkse standup
Planning en review meetings		Coördinatie-meeting

Organiseren van werk

Backlog	Prioriteren van backlogs	Visualiseren van werk
Pull-systeem voor werk	Limiteren van onderhande werk	Timeboxen van activiteiten
Richten van de waardeestroom		Coördinator

Principes

Voortdurend verbeteren	Transparantie	Accountability
	Empirisch werken	
Consent	Gelijkwaardigheid	Effectiviteit

Peer Development

Peer Feedback	Peer Review	Ontwikkelplan
	Hulp vragen	

Sociocratie 3.0

Een praktische gids voor het ontwikkelen van wendbare en veerkrachtige organisaties

Achtergrond en evolutie

SOCIO-CRATIE
(de medemens) (regeert)

Agile & Lean

Sociocratische
Kringorganisatie-
methode

3.0

Open source

Sociocracy 3.0

James PRIEST

Bernhard

BOCKELBRINK

2014

Liliana DAVID

2015

Holacracy

Brian
ROBERTSON

2008

Engineering

2.0

Gerard
ENDENBURG

1970

Kees
BOEKE

Quakers

Vergader
praktijken

1.0

1926

Lester Frank
WARD

Democratie

1881

August
COMPTÉ

Sociale ideeën

Wetenschappelijke
methode

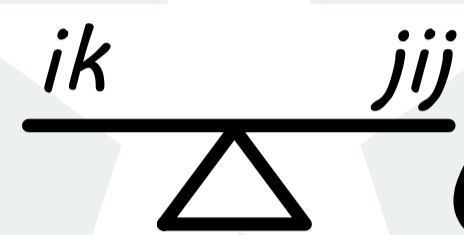
1851

Zeven principes

Transparantie

Maak alle informatie beschikbaar voor iedereen in de organisatie, tenzij er een reden is voor vertrouwelijkheid.

Gelijkwaardigheid

Betrek mensen bij het maken en evolueren van afspraken die hen impacteren.

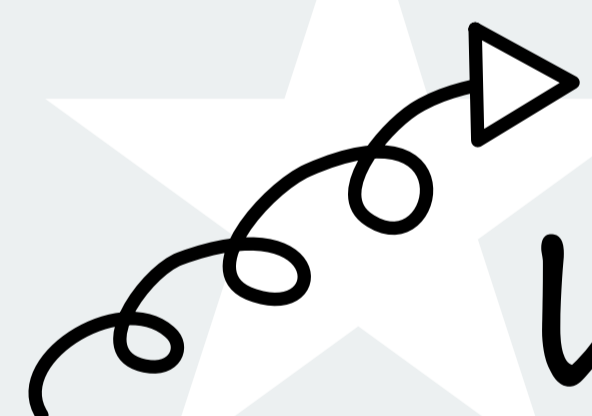
Accountability

Reageer wanneer iets nodig is, doe waar je mee ingestemd hebt en neem verantwoordelijkheid voor de koers van de organisatie.

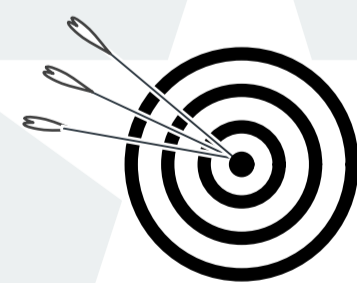
Consent

Geef, zoek en integreer bezwaren tegen beslissingen en acties.

Voortdurend verbeteren

Breng voortdurend kleine veranderingen aan om empirisch leren mogelijk te maken.

Effectiviteit

Spendeer alleen tijd aan die dingen die je dichterbij brengen bij het bereiken van je doelen.

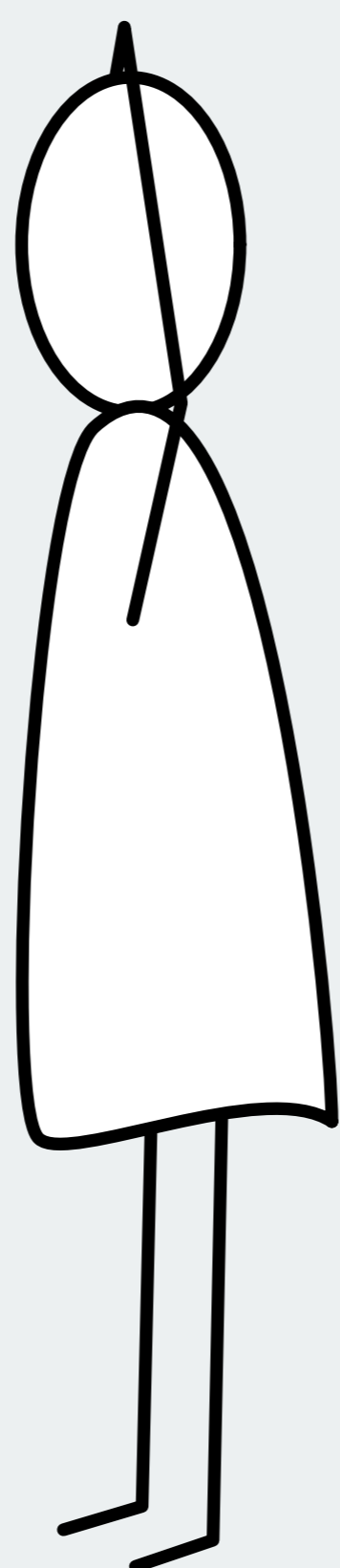
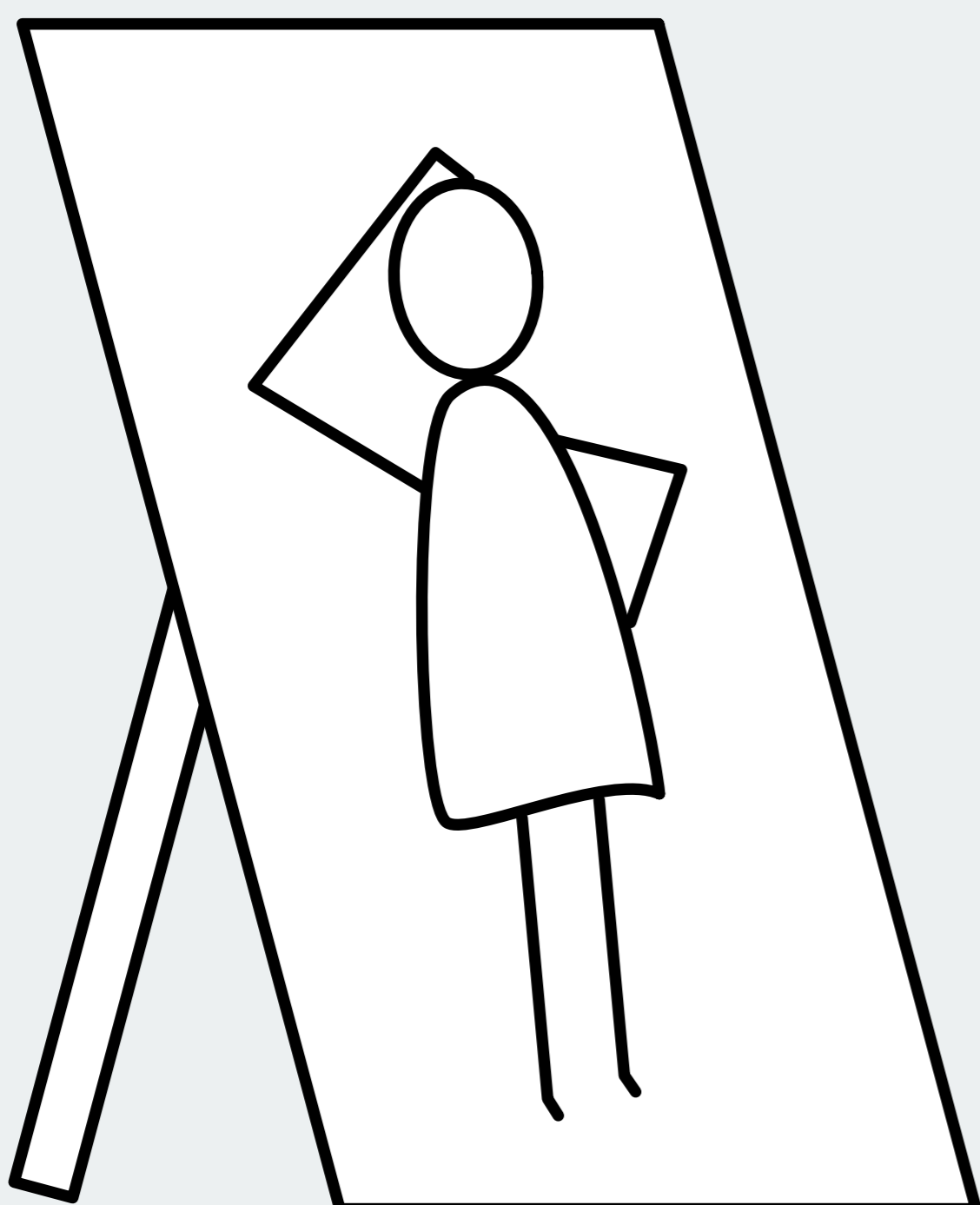
Empirisch werken

Test alle veronderstellingen door voortdurend te experimenteren.

Artful participation

Is mijn gedrag op dit moment de meest waardevolle bijdrage* aan de effectiviteit van deze samenwerking?

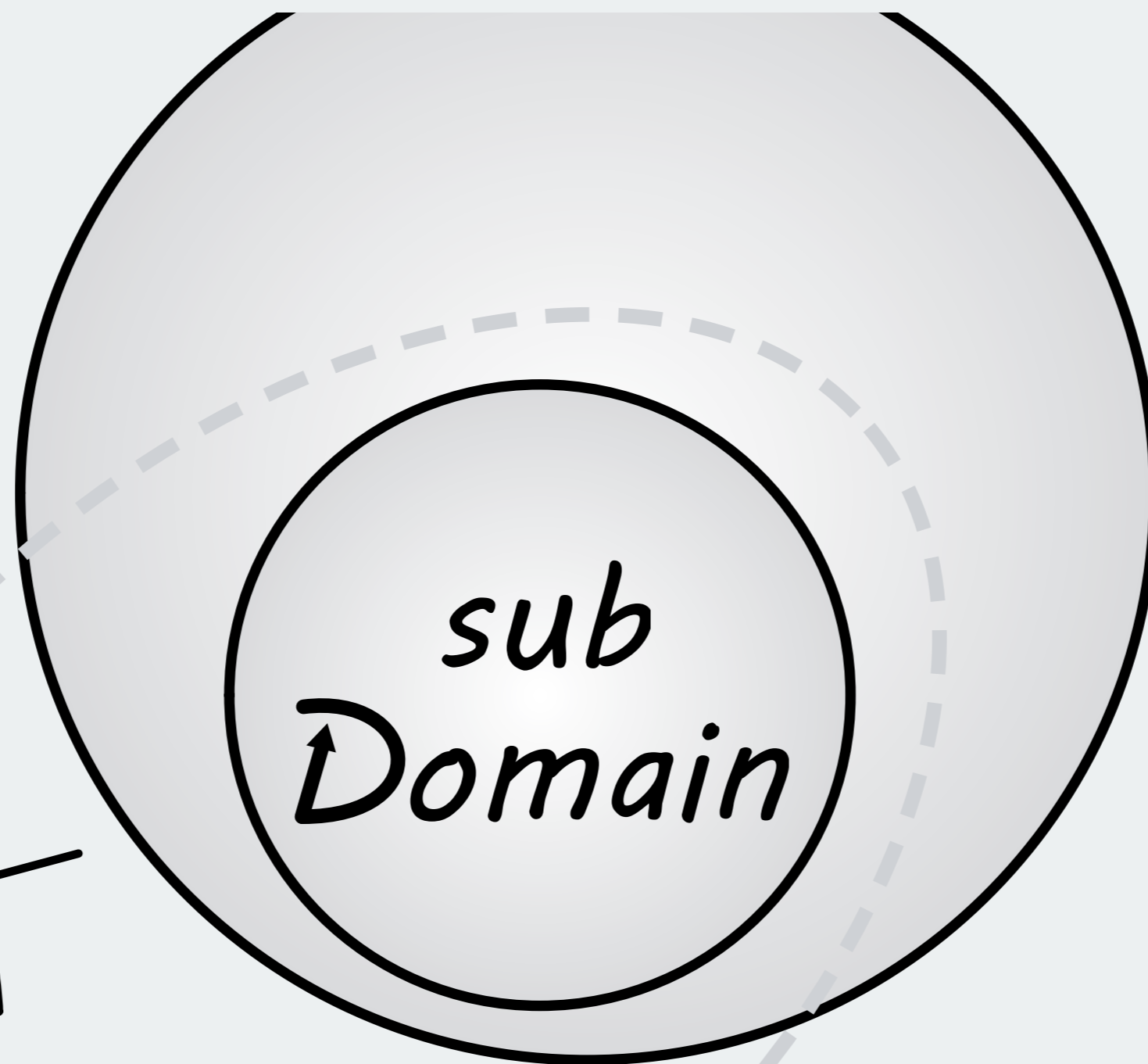
*betekent mogelijk ook zwijgen, onderbreken, bezwaar uiten of zelfs afspraken verbreken

Delegeer invloed

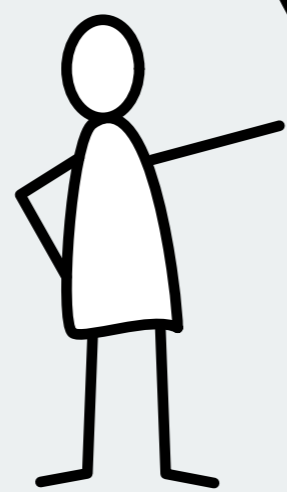
We delegeren invloed en behouden de globale verantwoordelijkheid voor dit subdomein.

Delegator

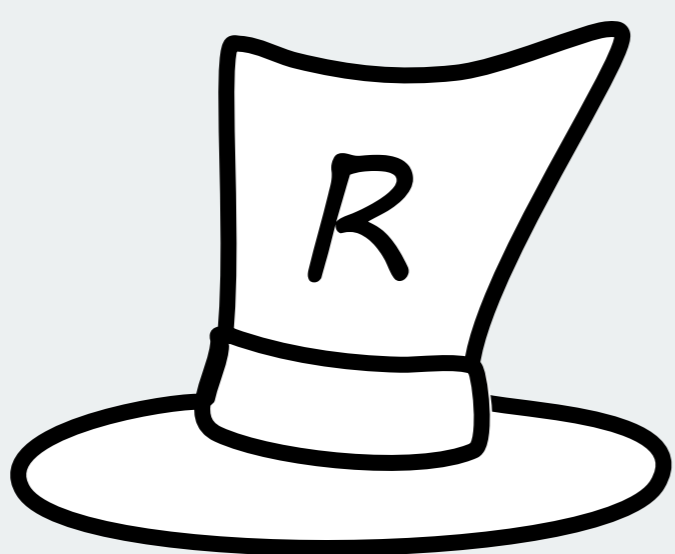
We verduidelijken het domein en bieden ondersteuning en kansen voor de groei van de gedelegeerden.

Gedelegeerde

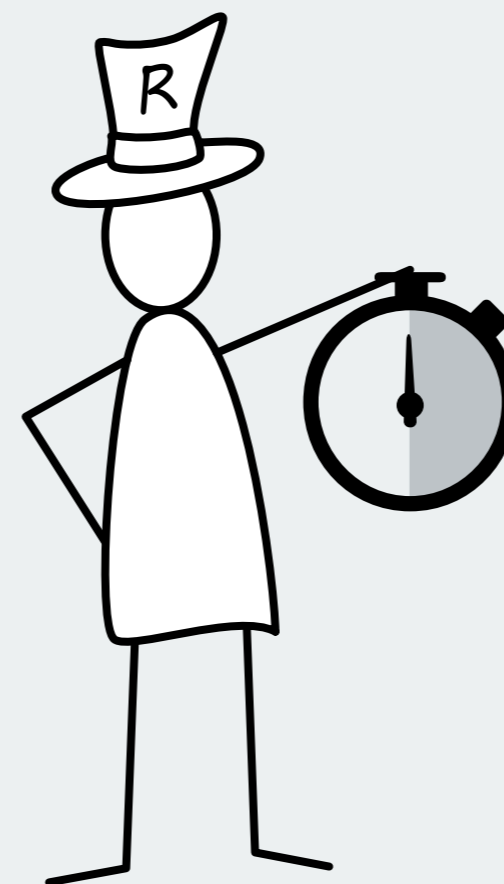
...neemt verantwoordelijkheid voor het domein,

door het opnemen van een

Rol

voor een termijn

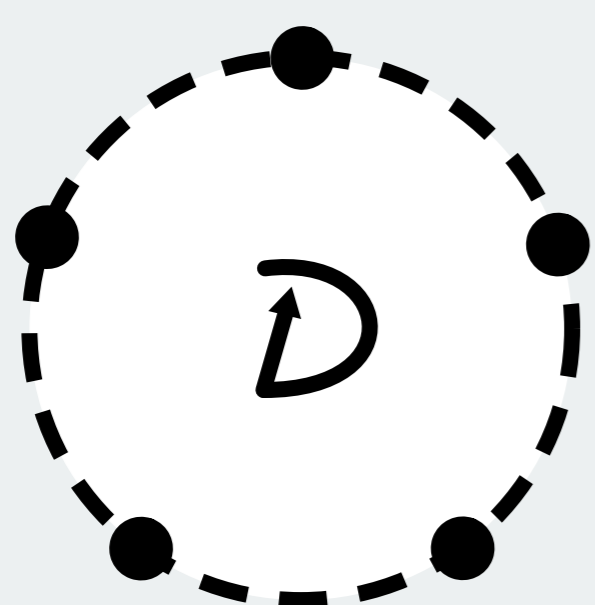

en daarna opnieuw

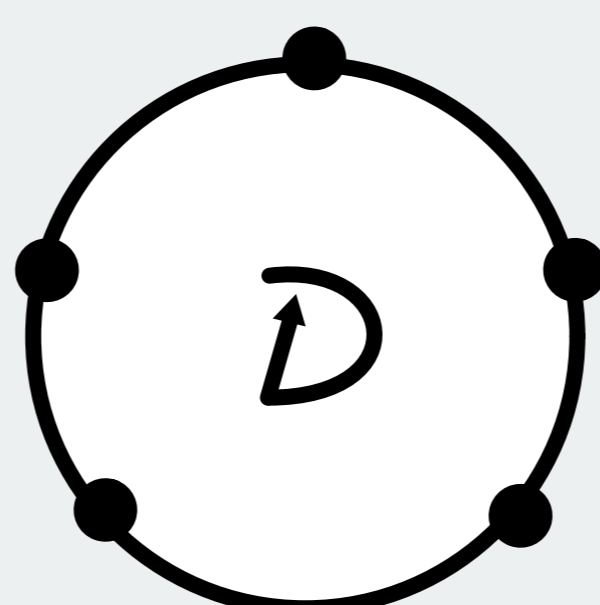

herselectie

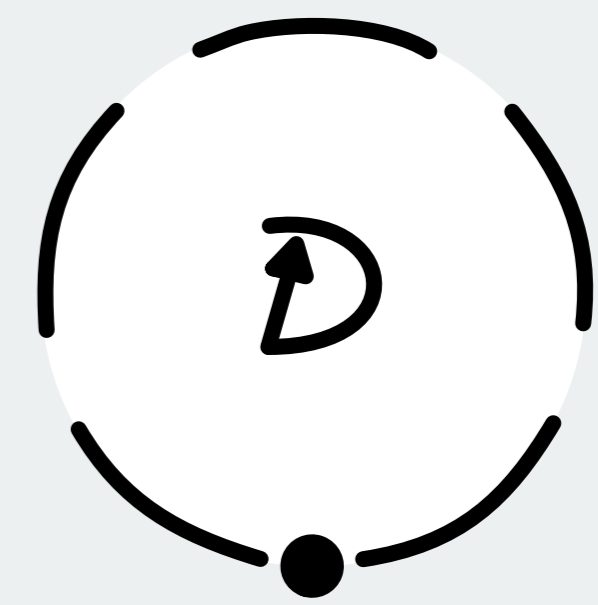
of het bijdragen vanuit een:

Hulpteam

Kring

Open Domein

Verduidelijken van domeinen

Een duidelijk afgebakend gebied van invloed, activiteit en besluitvorming binnen een organisatie

Domeinbeschrijving

 Delegator: _____

 Primaire Driver
_____

Kernverantwoordelijkheden

○ _____ ○ _____ ○ _____ ○ _____

 Grenzen (afhankelijkheden, rapportering, etc)

_____

 Middelen (budget, tijd, tools, privileges, etc)

_____

 Gewenste kwaliteiten, vaardigheden, ervaring

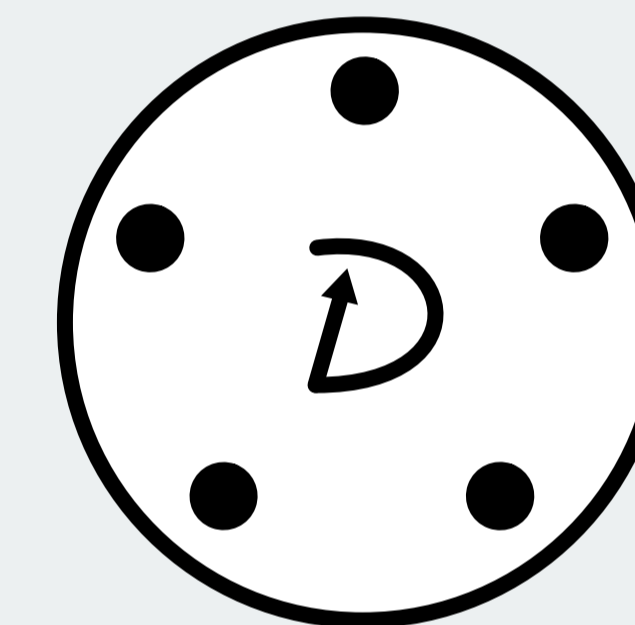
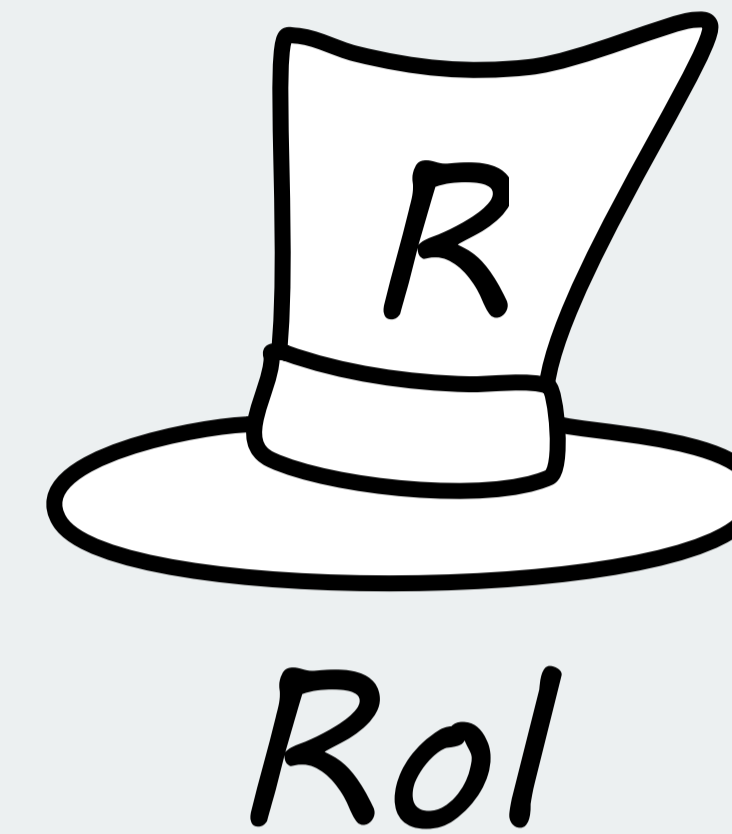
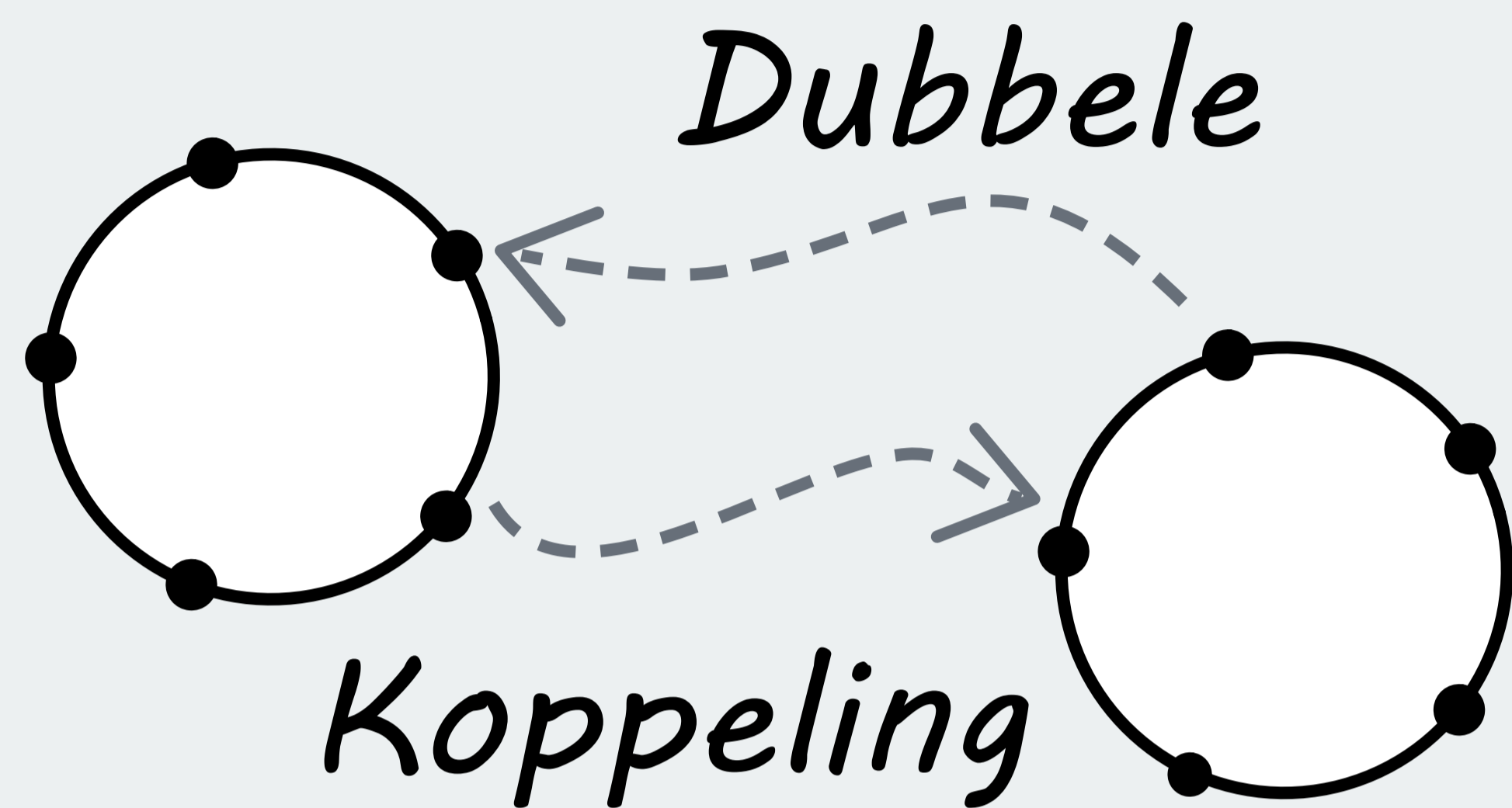
○ _____ ○ _____ ○ _____ ○ _____

? Evaluatiecriteria

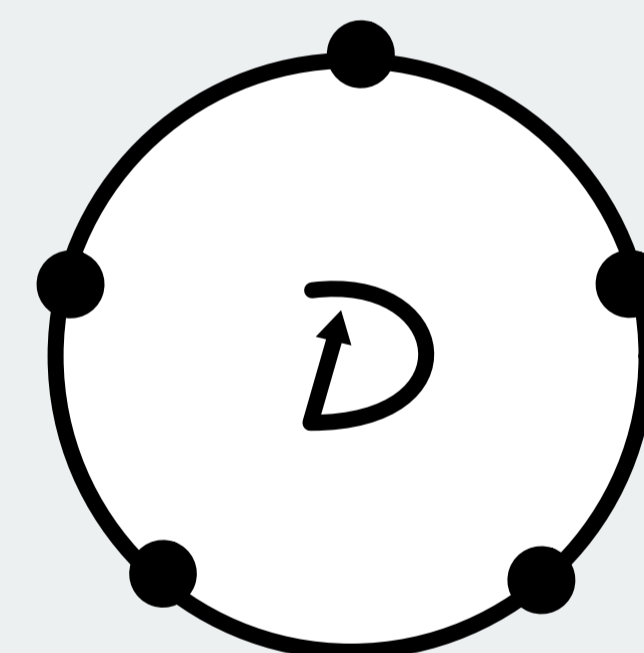
○ _____ ○ _____ ○ _____ ○ _____

 Review datum(s) _____

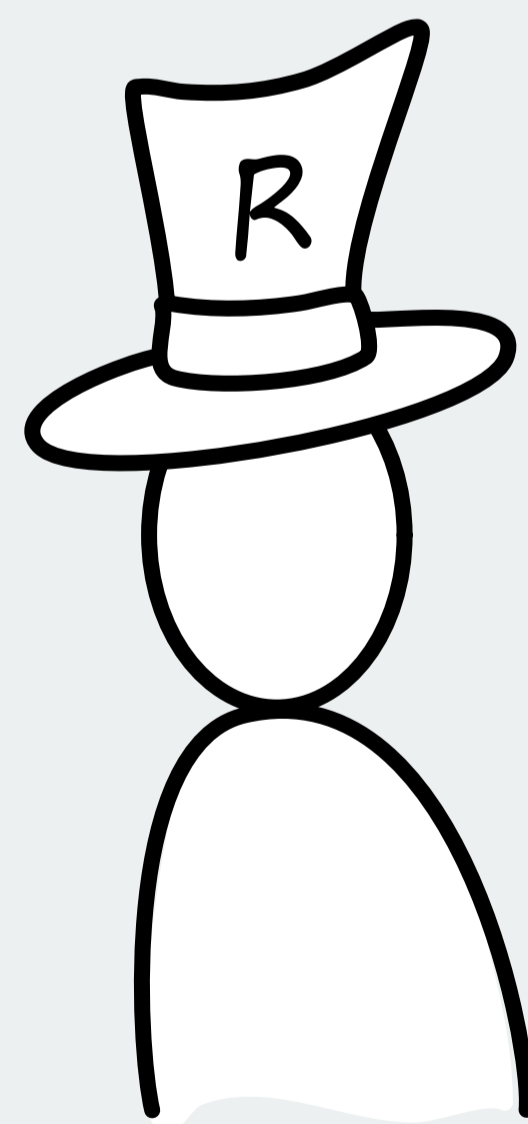
Bouwen van Organisaties

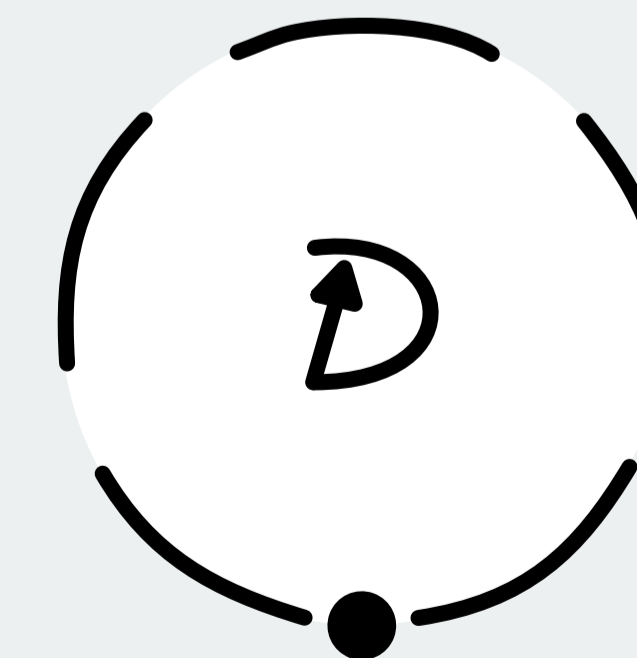
Hulpteam

Kring

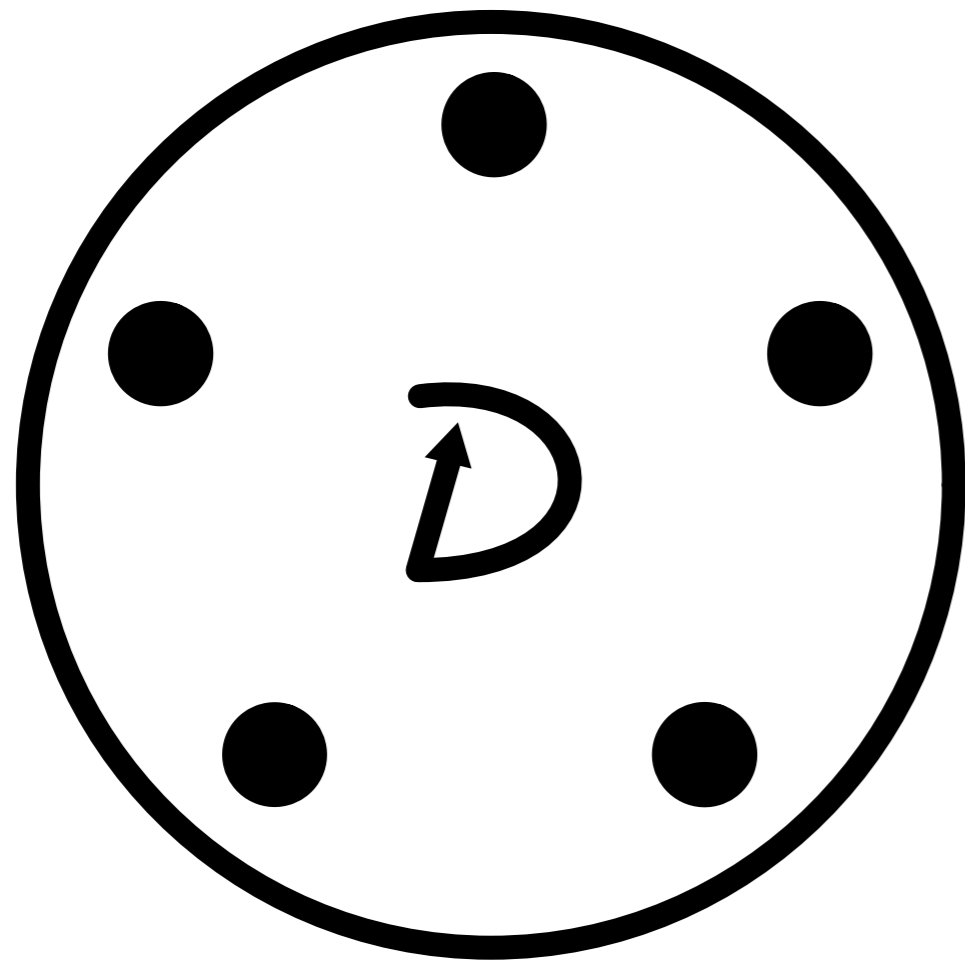
Afgevaardigde

Open Domein

Types van semi-autonome, gelijkwaardige teams

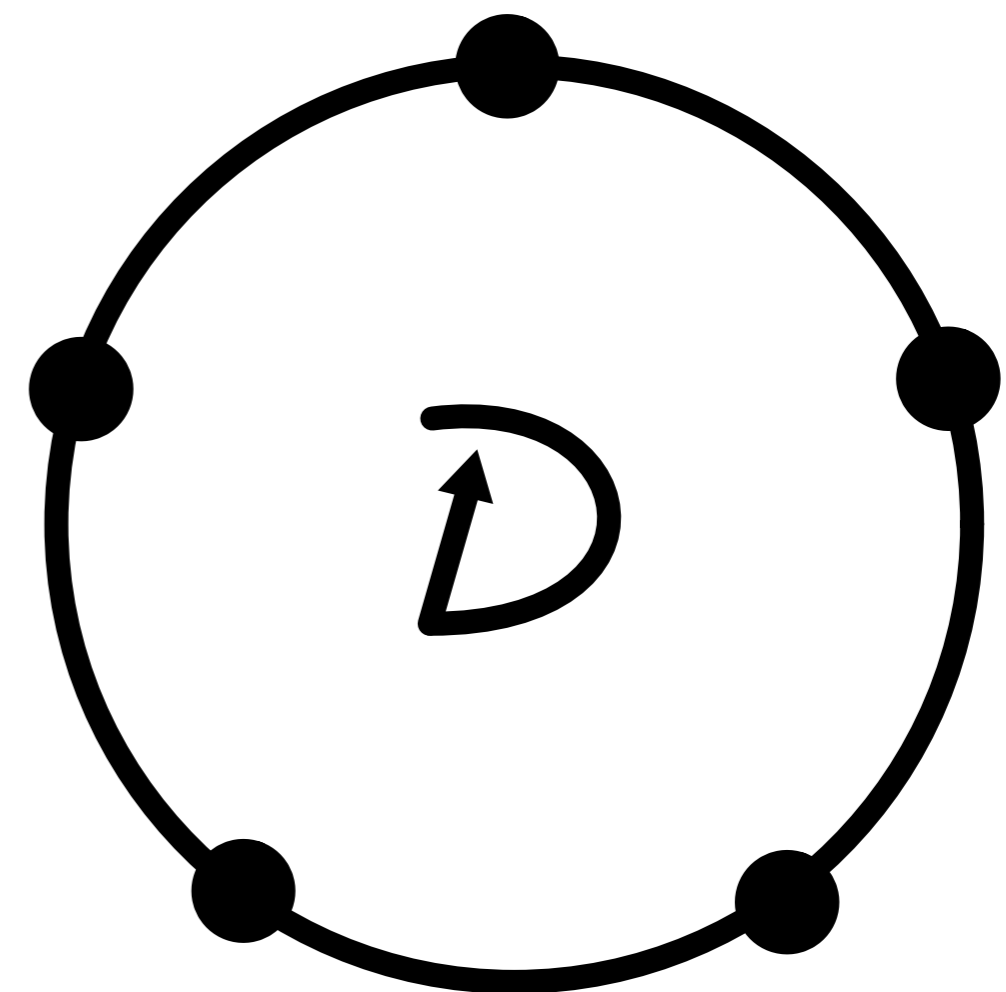
Hulpteam

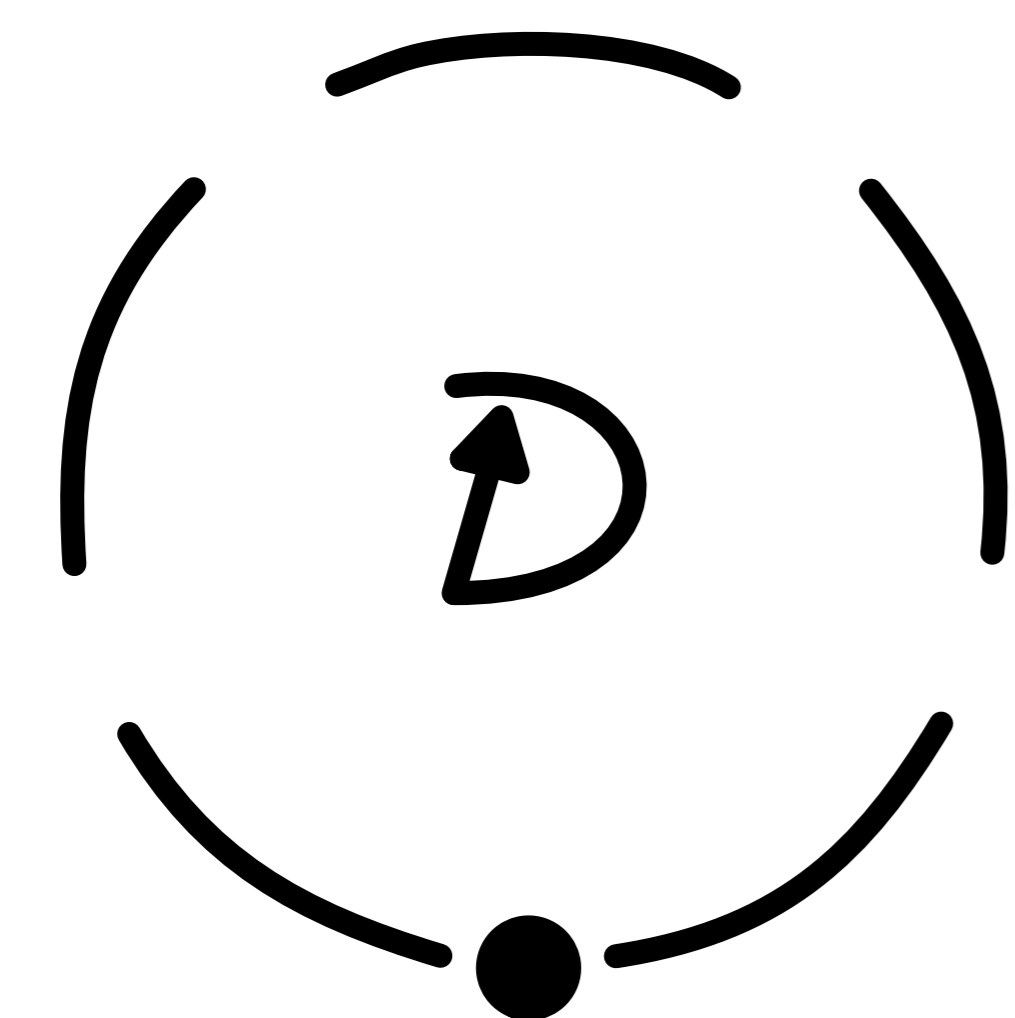
- Uitvoering op basis van specifieke vereisten (operations)
- Governance door de delegator
- Min of meer zelforganiserend

Kring

- Doet eigen governance
- Verantwoordelijk voor eigen ontwikkeling
- Min of meer zelforganiserend

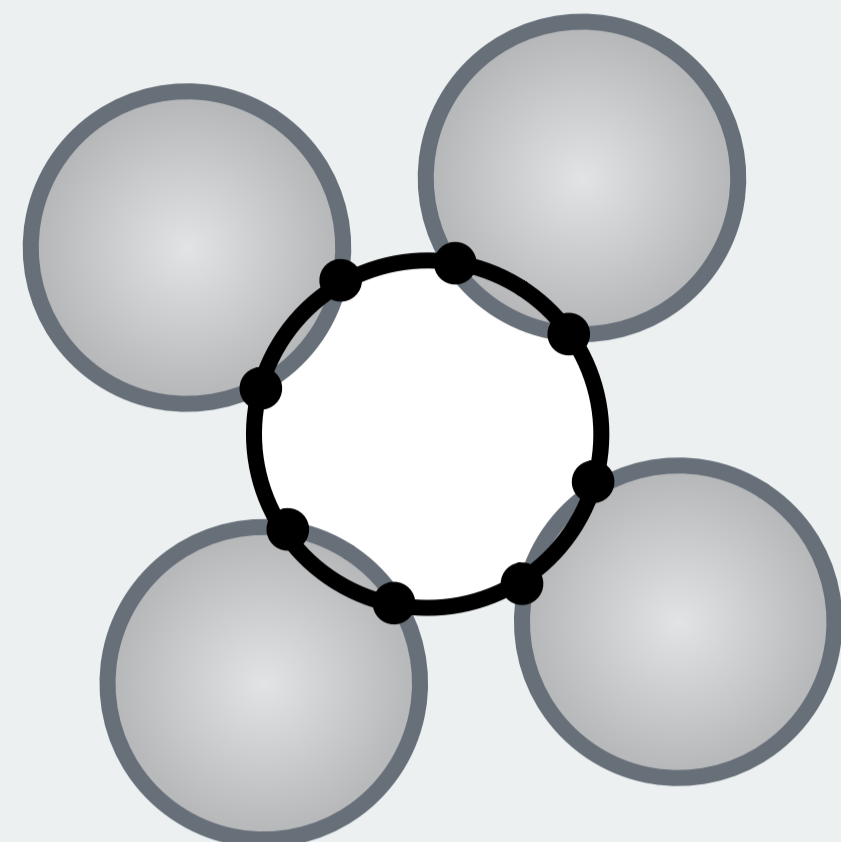

Open Domein

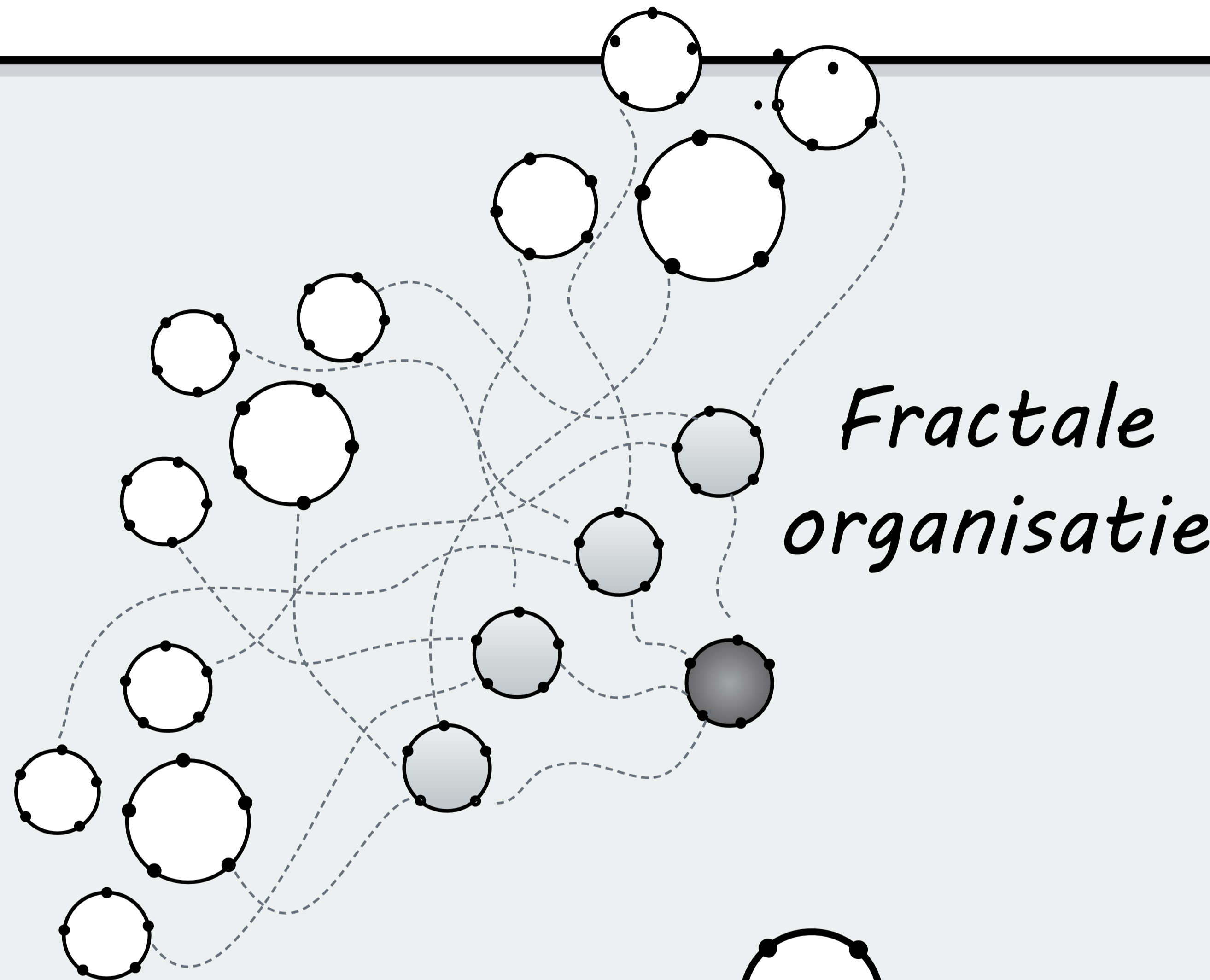

- Op basis van uitnodiging
- De genodigden dragen bij als en wanneer zij kunnen
- Min of meer zelforganiserend
- Kunnen alleen operations of ook governance doen

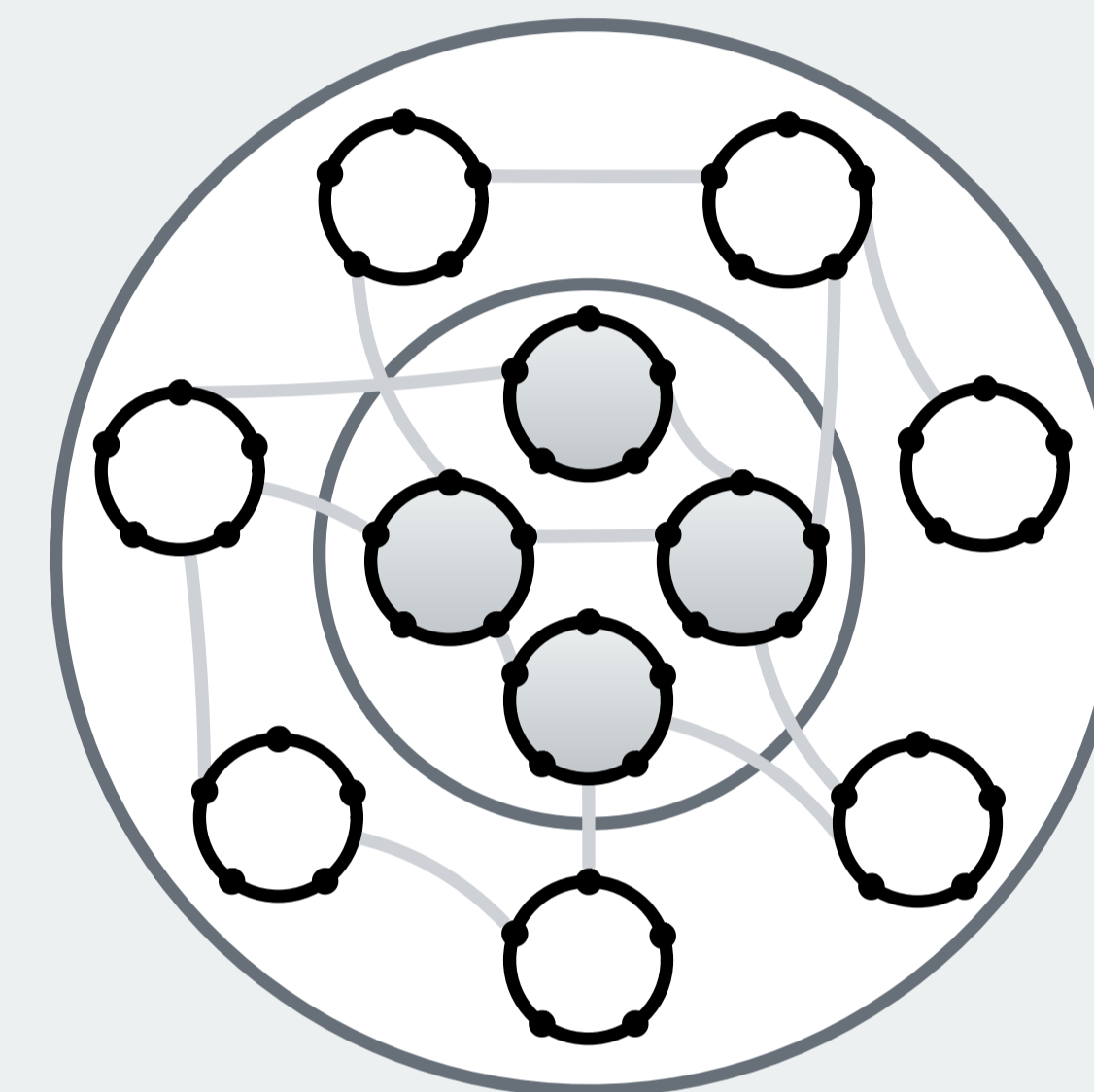
Organisatiestructuren

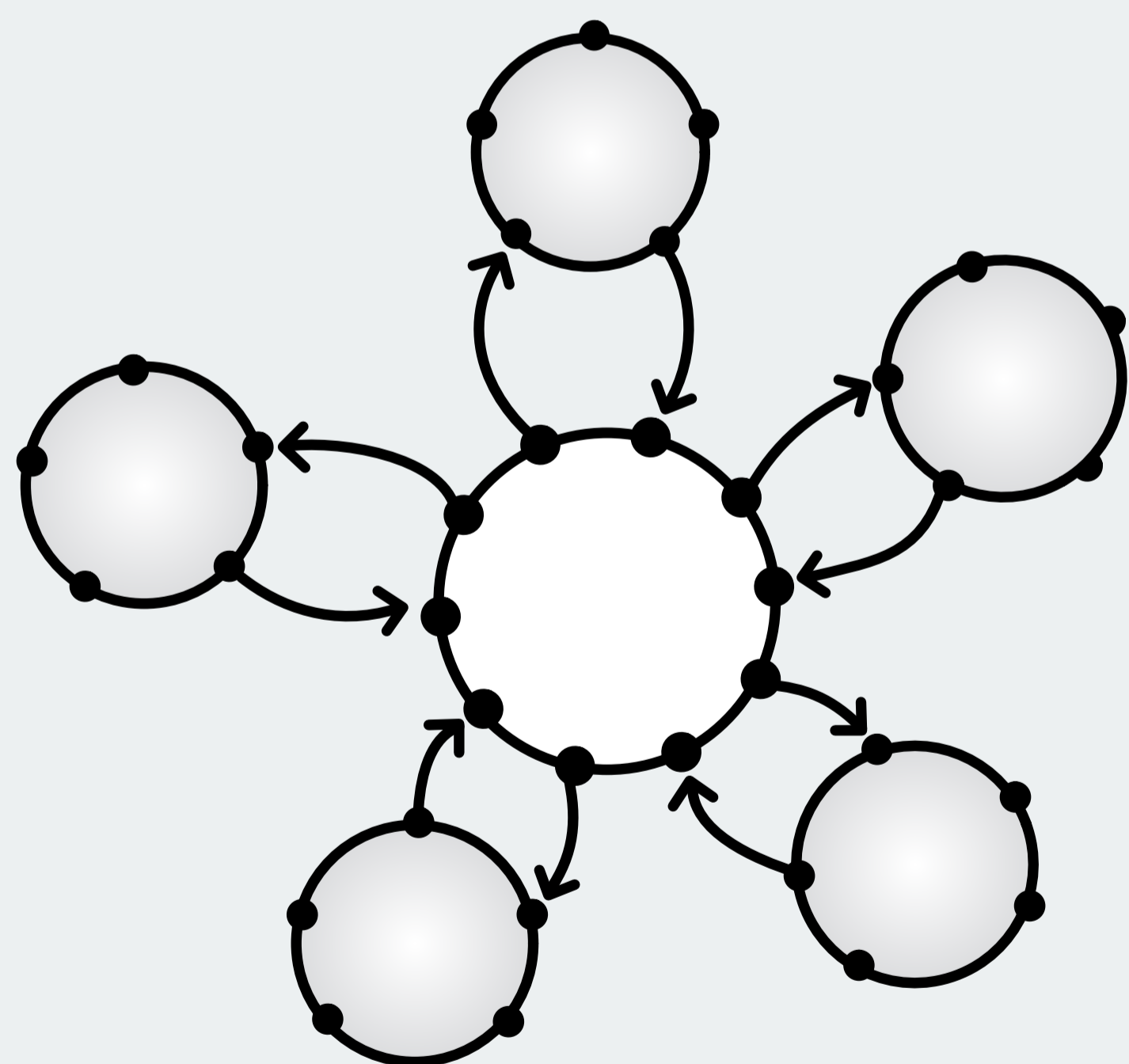
Kring van afgevaardigden

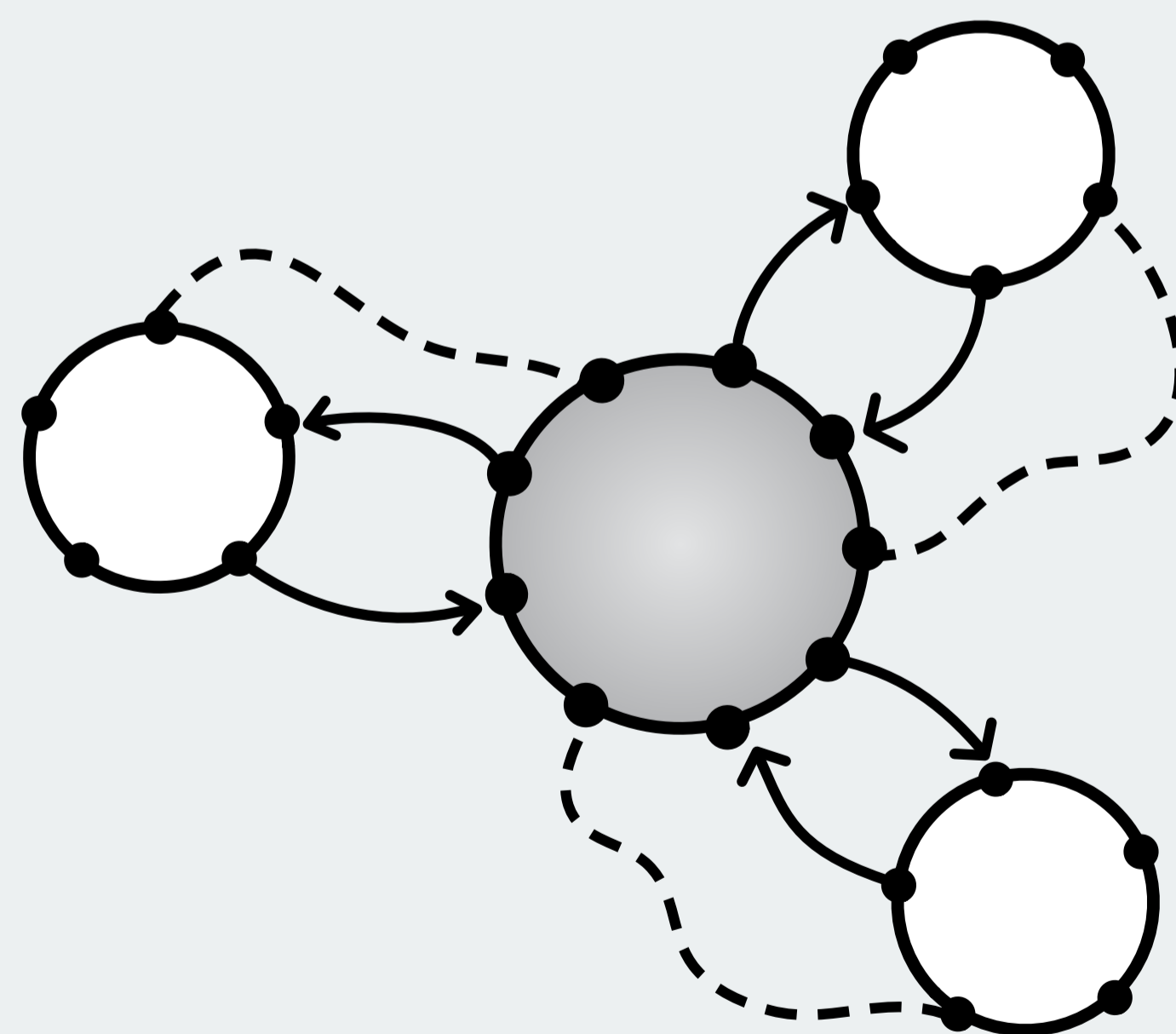
Fractale organisatie

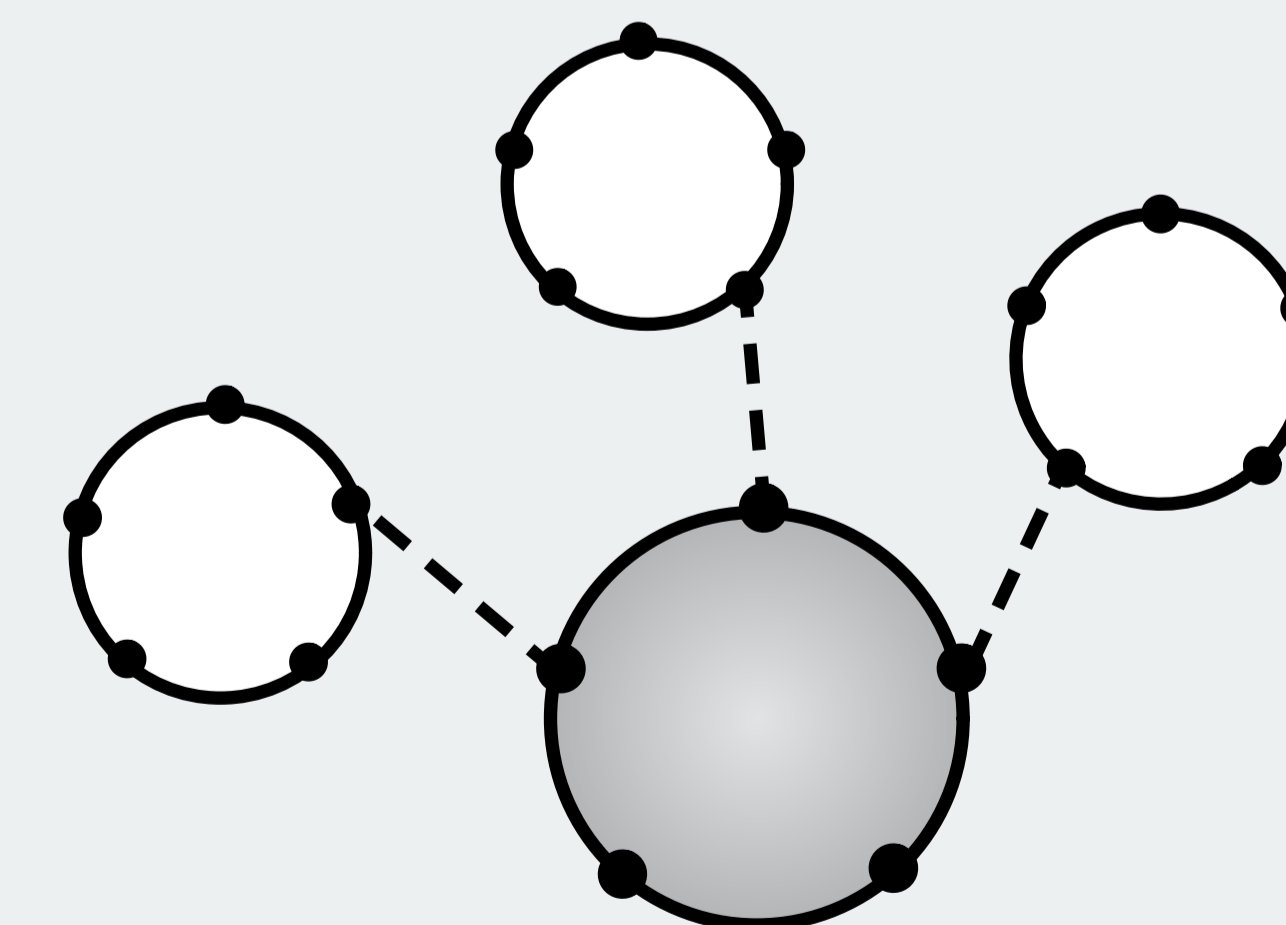
Perzik organisatie

Dubbel gekoppelde hiërarchie

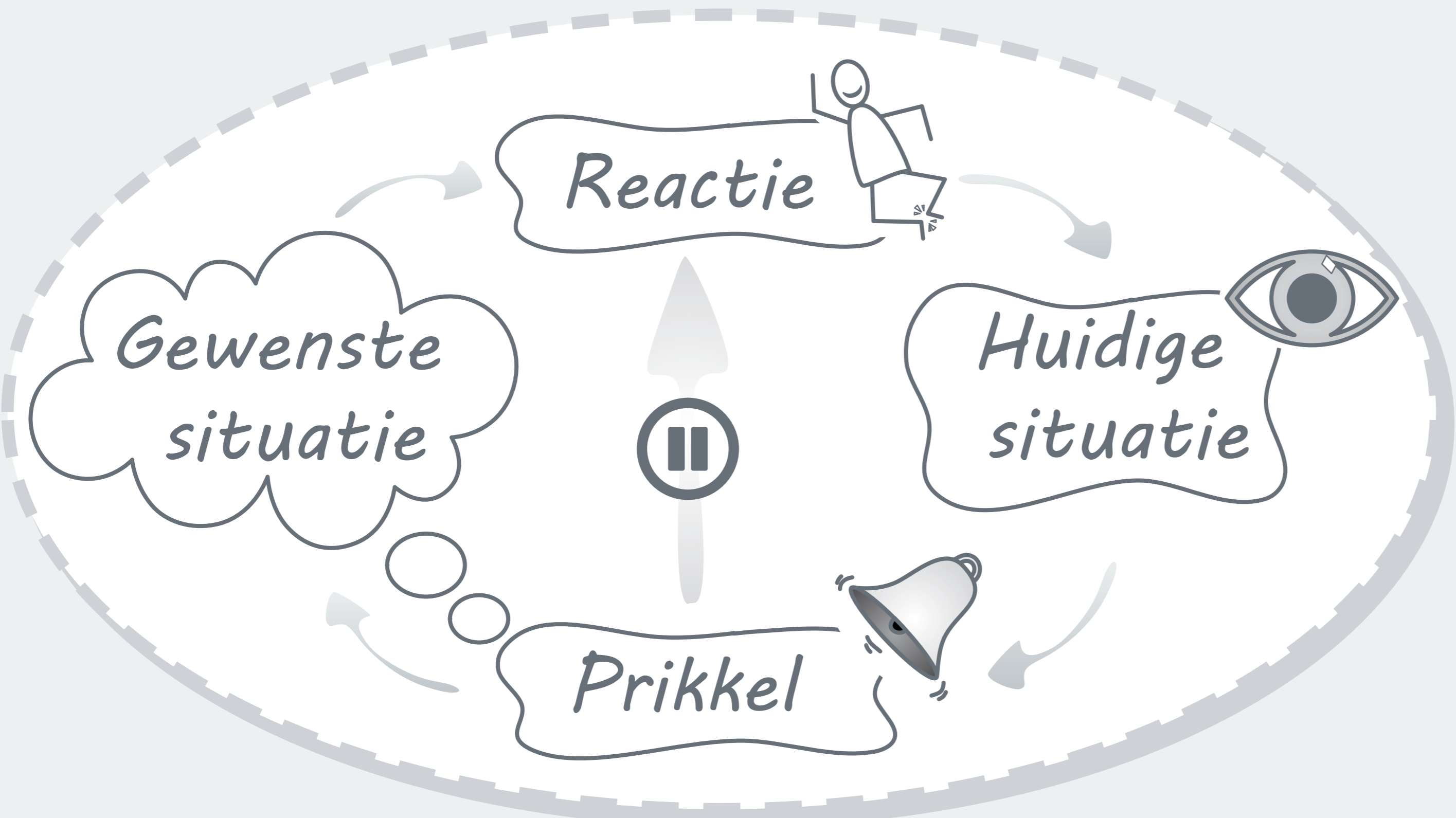

Service organisatie

Service team

Navigeren via spanning

1 Merk de spanning op

2 Begrijp de driver

3 Is het een organisatorische driver? Nee

Ja

Laat los

4 Past het in mijn (ons) domein?

Nee

Ja

5 Geef door aan het geschikte domein

6 Antwoord op de driver

Driver

De motivatie om op een situatie te reageren

oftewel het ~~waarom~~

Omschreven in een

korte samenvatting

die verklaart:

wat er gebeurt:

- huidige situatie
- effect op de organisatie

~~creëren~~

Benoem wat voor de hand ligt

wat er nodig is:

- behoefte van de organisatie
- impact van het invullen van de behoefte

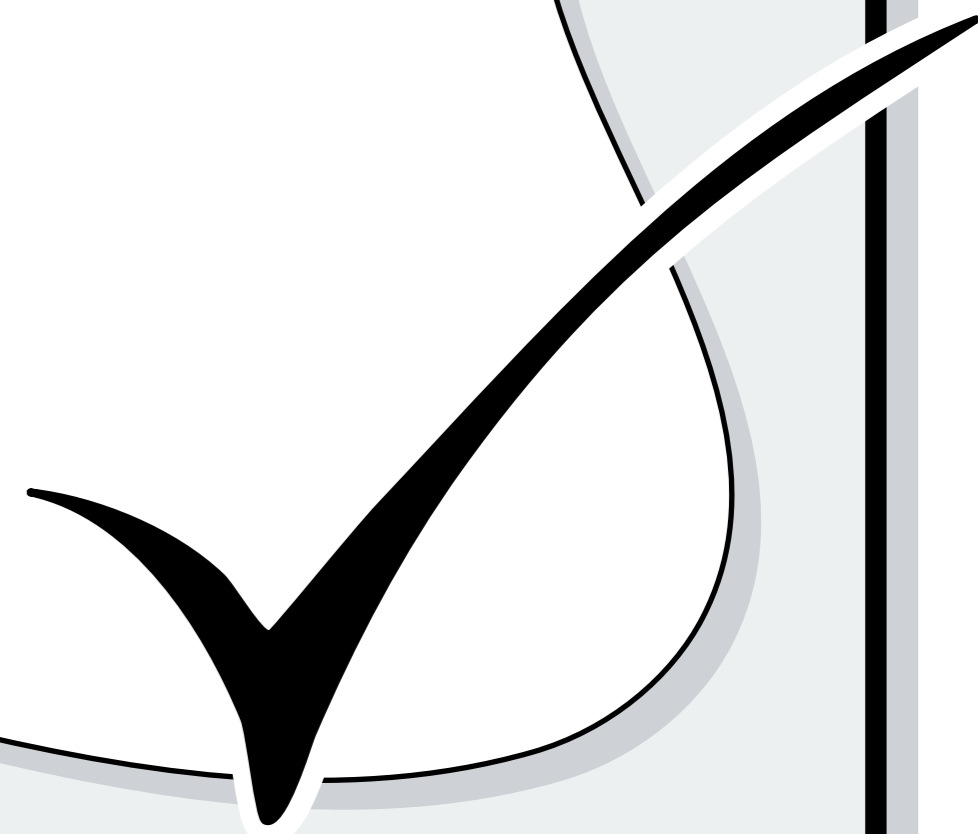
gaat aan het 'hoe' vooraf

observatie

Kwalificeren van bezwaren

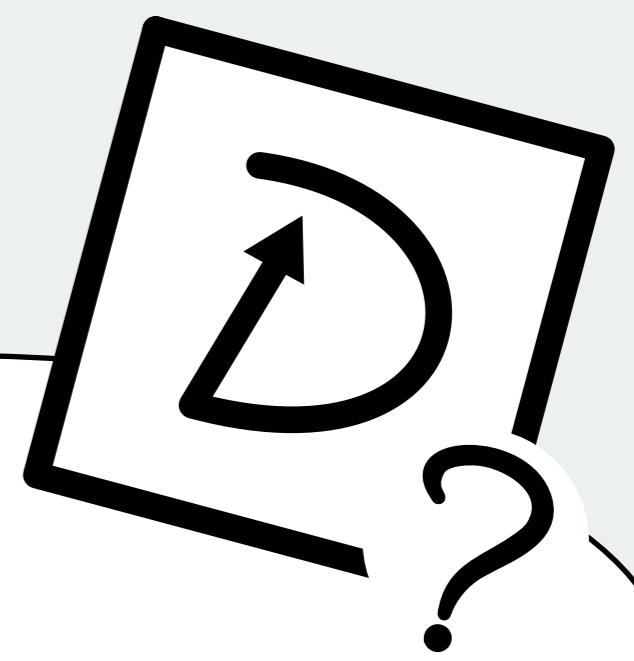

Onthult dit argument waarom het uitvoeren van het voorstel in de weg staat van het (meer) effectief antwoorden op een organisatorische driver?

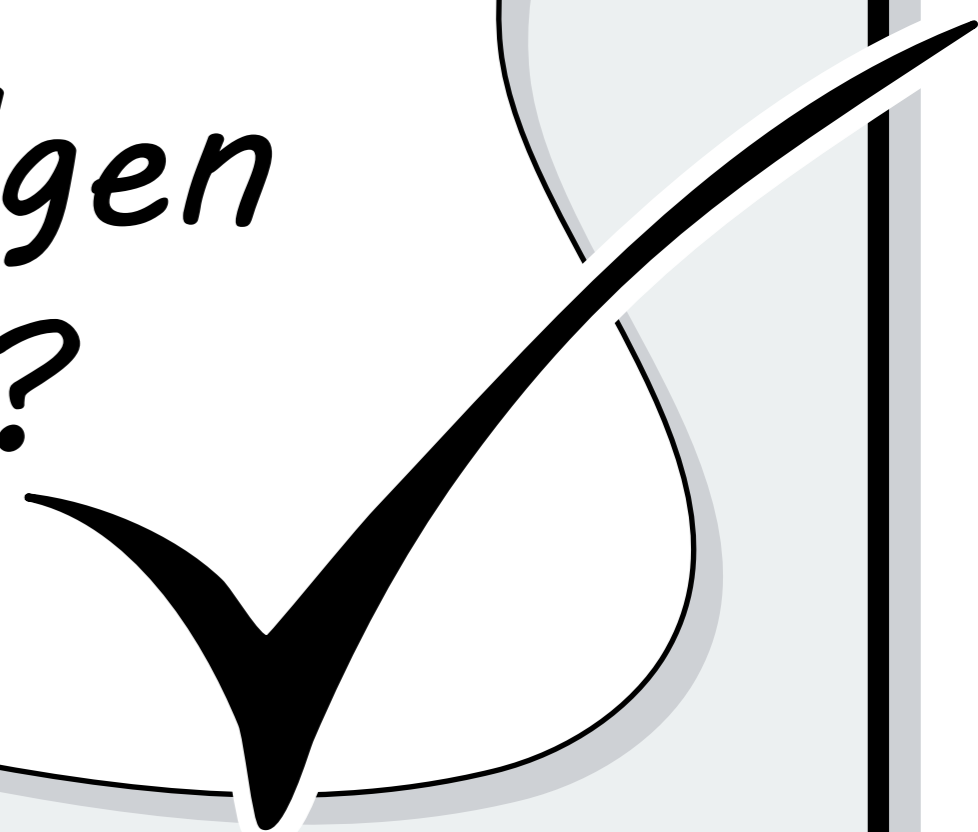
© Een S3 hulpmiddel door J. Priest, L. David en J. Cumps (v2019-05-12) - Gebaseerd op origineel materiaal van Sociocracy30.org - J. Priest, L. David en B. Bockelbrink

Kwalificeren van organisatorische drivers

Zal het de organisatie helpen als we antwoorden op deze driver?

Zal het tot ongewenste gevolgen leiden als we dat niet doen?

© Een S3 hulpmiddel door J. Priest, L. David en J. Cumps (v2019-05-12) - Gebaseerd op origineel materiaal van Sociocracy30.org - J. Priest, L. David en B. Bockelbrink

Drivers beschrijven

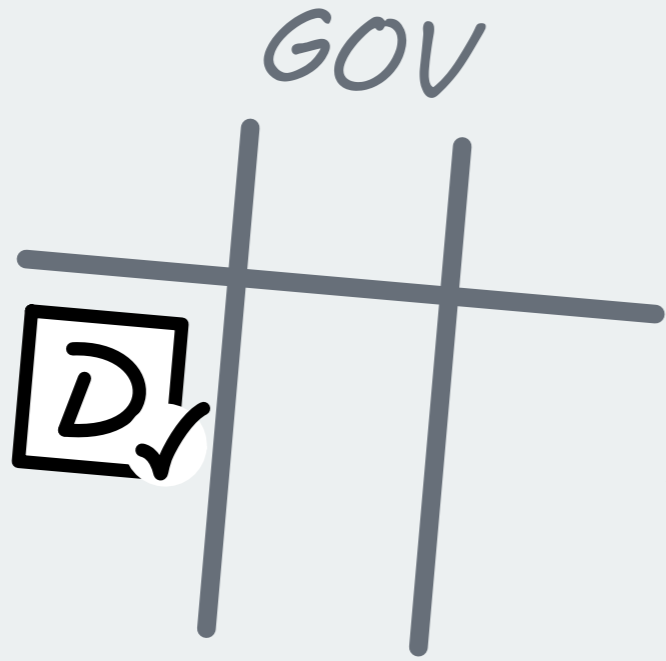
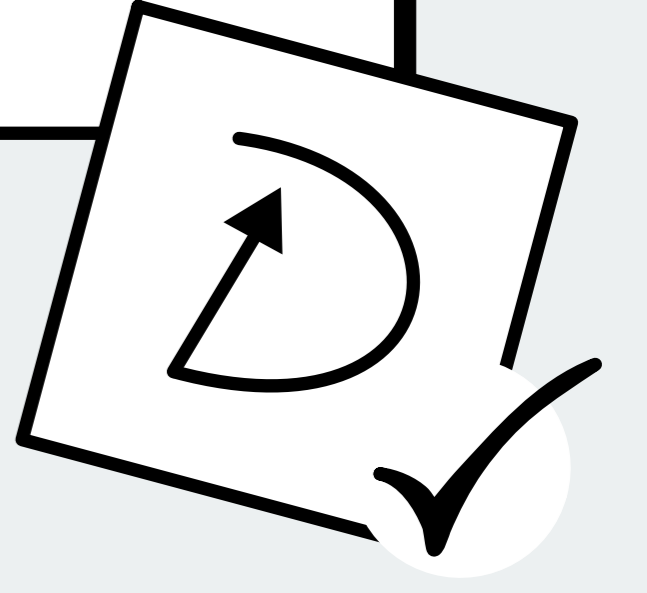
Ons team raakt overspoeld door administratieve zaken en dat vermindert onze capaciteit om inkomsten te genereren. We zouden meer tijd moeten vrijmaken om betaald werk te verrichten.

De functionaliteiten die we opleveren, zijn vaak gebaseerd op veronderstellingen. Meer dan 30% ervan wordt niet gebruikt. Het is nodig om veronderstellingen eerder te valideren zodat we geen tijd en geld meer verspillen en echte waarde opleveren aan onze klanten.

De keuken is een rommeltje: er zijn geen schone tassen meer, de wasbak zit vol vuile vaat en het is niet mogelijk om snel koffie te nemen en weer aan de slag te gaan. We hebben nood aan een opgeruimde, bruikbare keuken zodat we de focus op ons werk kunnen houden.

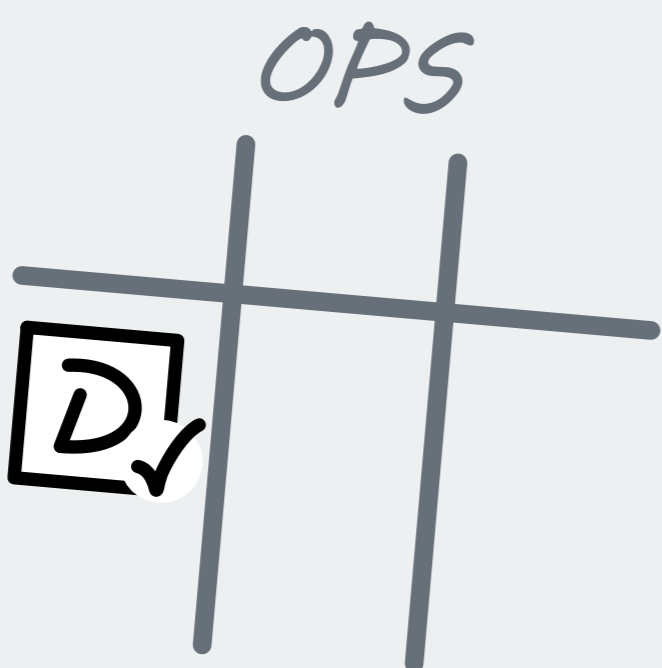
Manieren waarop mensen
Antwoorden op organisatorische drivers

Het maken en evolueren
van governance beslissingen

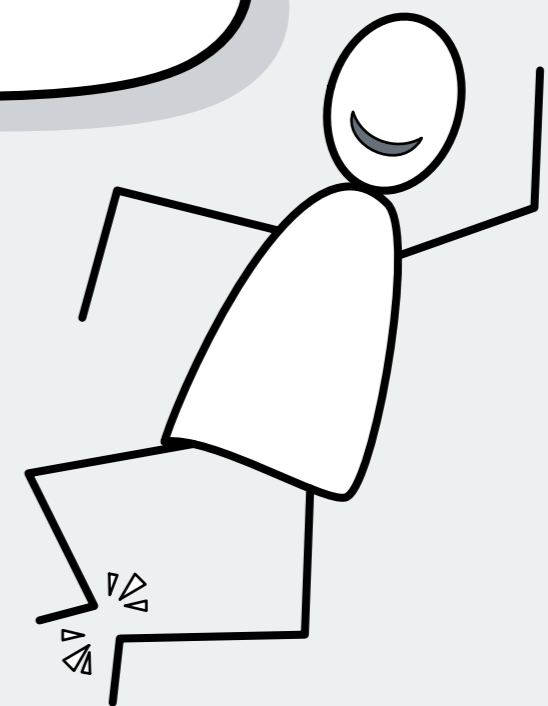

Governance

(zelf)organiseren hoe het
werk zal uitgevoerd worden

werk uitvoeren

Operations

Governance

Het bewust maken en evolueren van beslissingen die effect hebben op de manier waarop een (team of individu binnen de) organisatie waarde creëert.

Zelfbesturing

Mensen die zichzelf besturen binnen de grenzen van hun domein.

Zelforganisatie

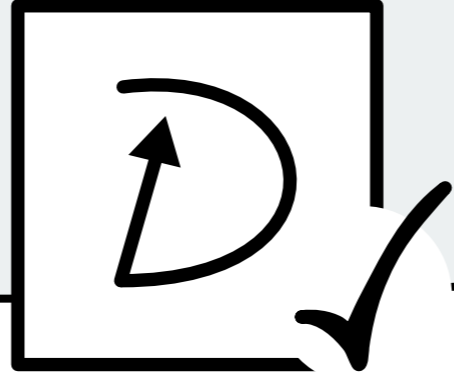
Mensen die in onderling overleg zichzelf organiseren, zonder invloed van buitenaf.

Operations

Mensen die werk uitvoeren en zelf hun dagelijkse activiteiten organiseren binnen de grenzen die door governance werden gesteld.

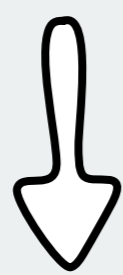
Governance vs Operations

Driver

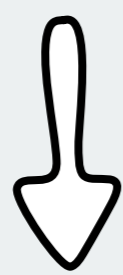
Wordt dit gedekt door een eerdere beslissing?

Nee

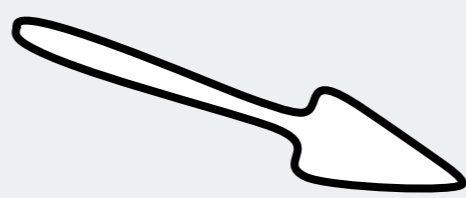

Zal deze beslissing toekomstige beslissingen of acties bepalen?

JA

NEE

Ja

Governance Board

Operations Board

	Te beslissen	Agenda	Beslist
prioriteren ▲	☐	☐	☐
	☐	☐	
	☐	☐	

Te doen	in uitvoering	Klaar
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	— WIP limiet	☐

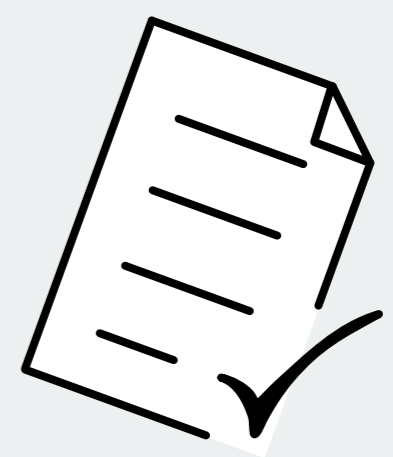
groepen nemen beslissingen in
Governance Meeting

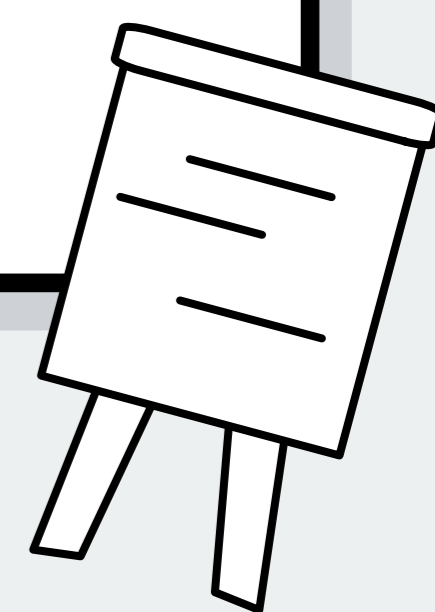
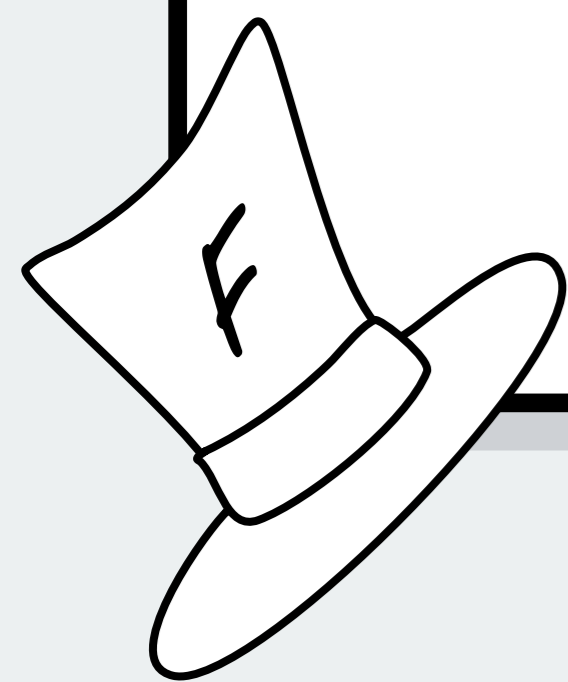
met als resultaat

of

Afspraken

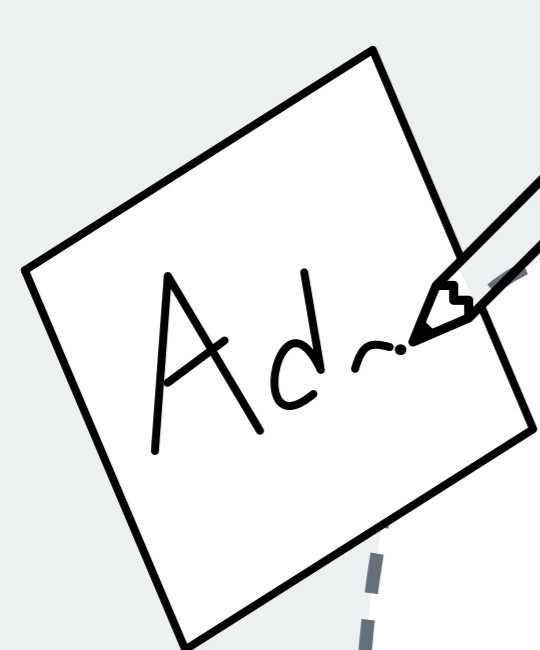
Governance meeting

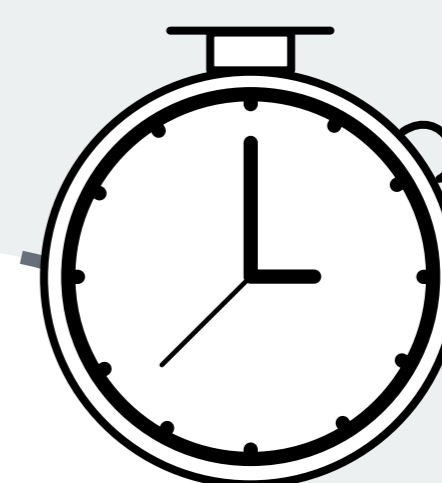
Openingsronde

Administratieve zaken

- Consent over vorig verslag
- Last minute agendapunten
- Datum volgende vergadering
- Consent over de agenda

Agendapunten

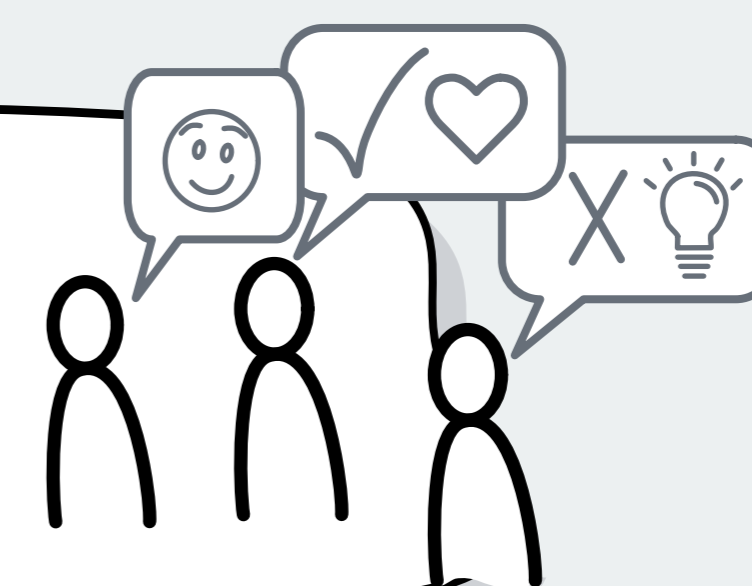

- Korte verslagen
- Afspraken evalueren

Driver	Naam	Tijd	Proces
—	—	10	CB
—	—	20	VV
—	—	15	RS

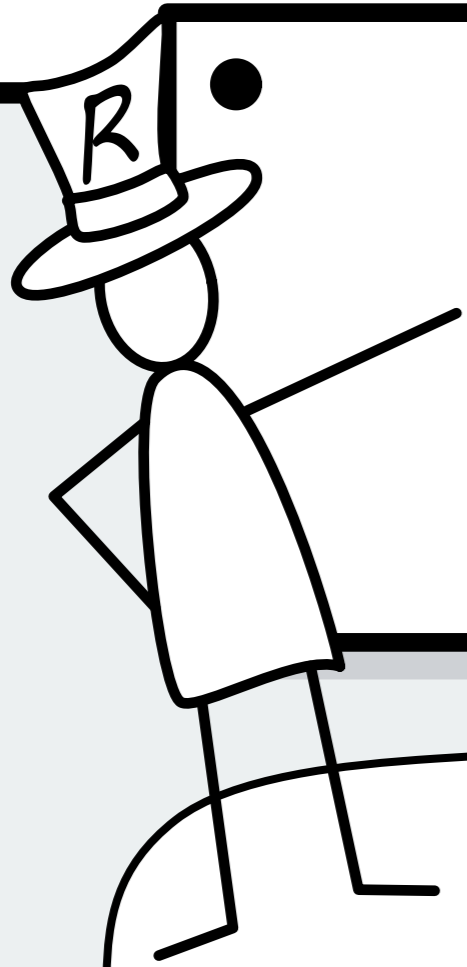

Evalueren van de vergadering

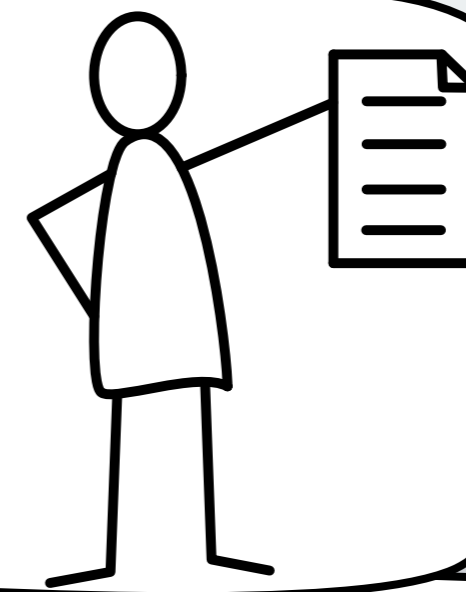
Afsluiting

Rolselectie

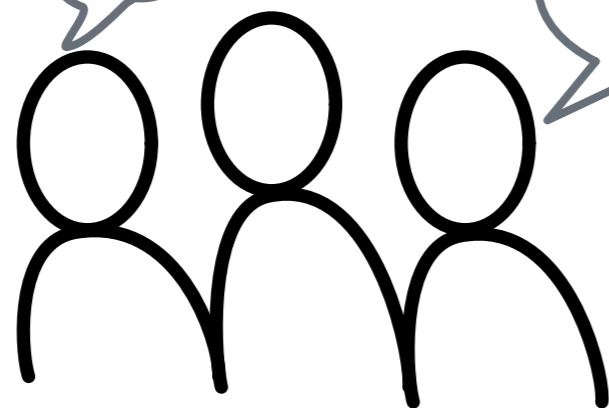
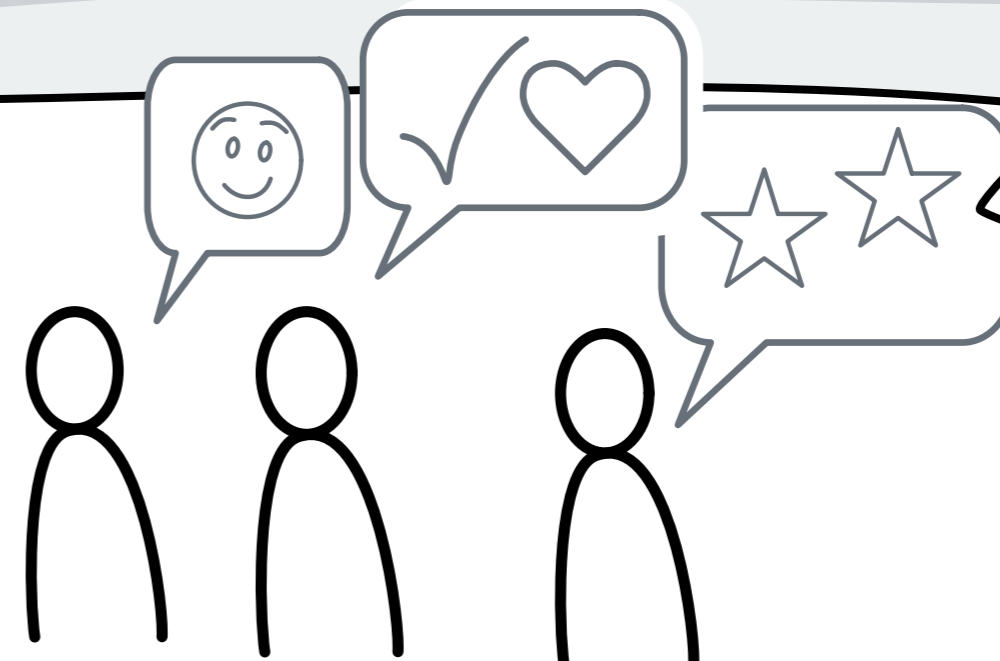
Presenteer domein

Adr

Verzamel nominaties

Luister naar
de redenen

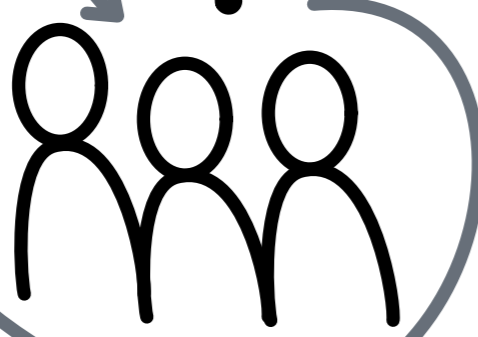
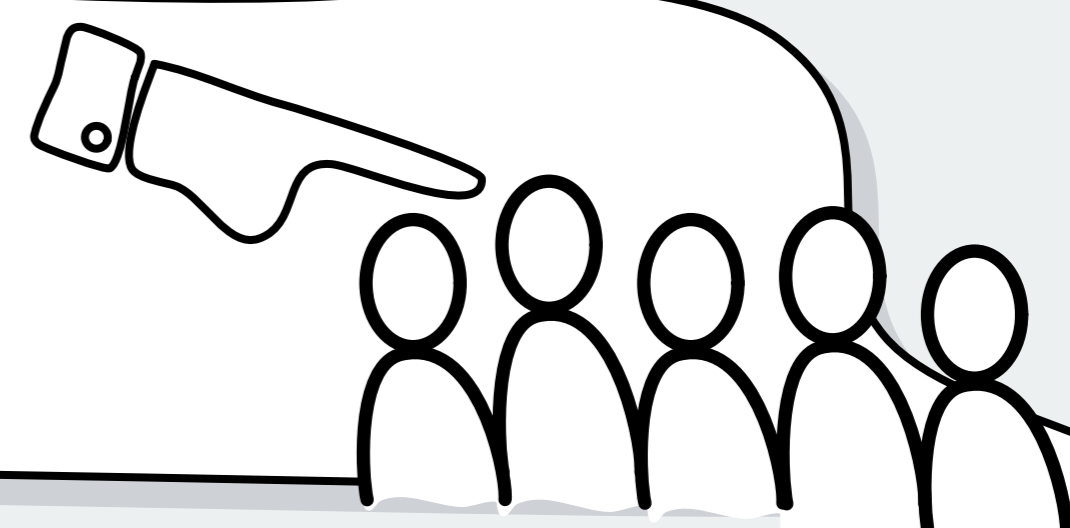

Extra informatie?

Wijzig nominaties

Stel iemand voor

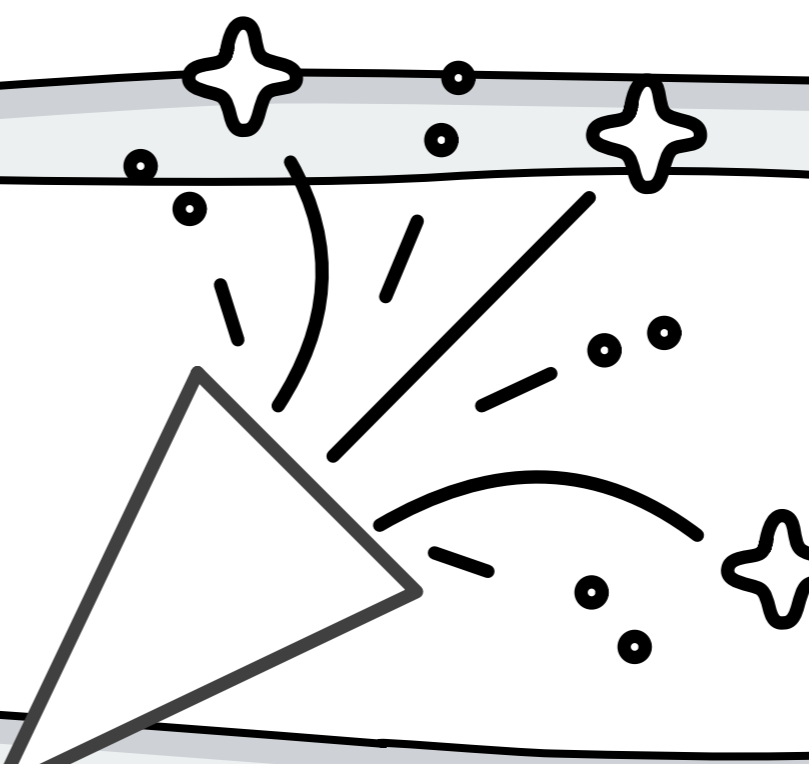

Zijn er bezwaren?

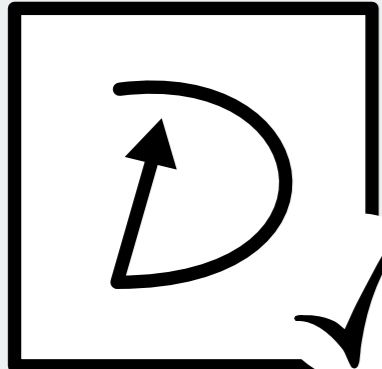
Integreer bezwaren

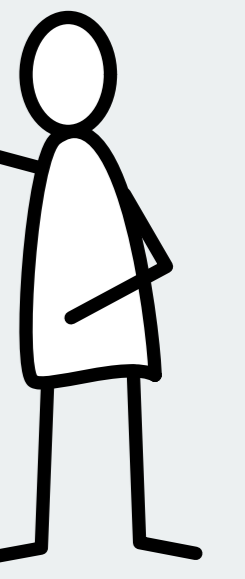
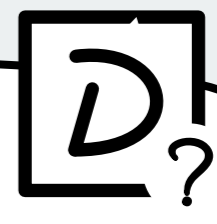
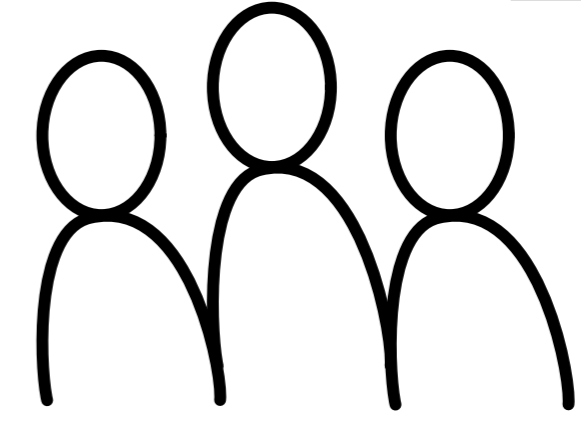
Vier!

Voorstel vormen

Consent over de driver

Vragen over de driver

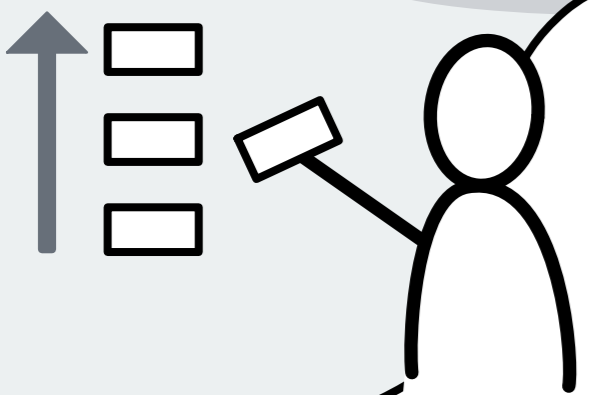
Overwegingen als vragen

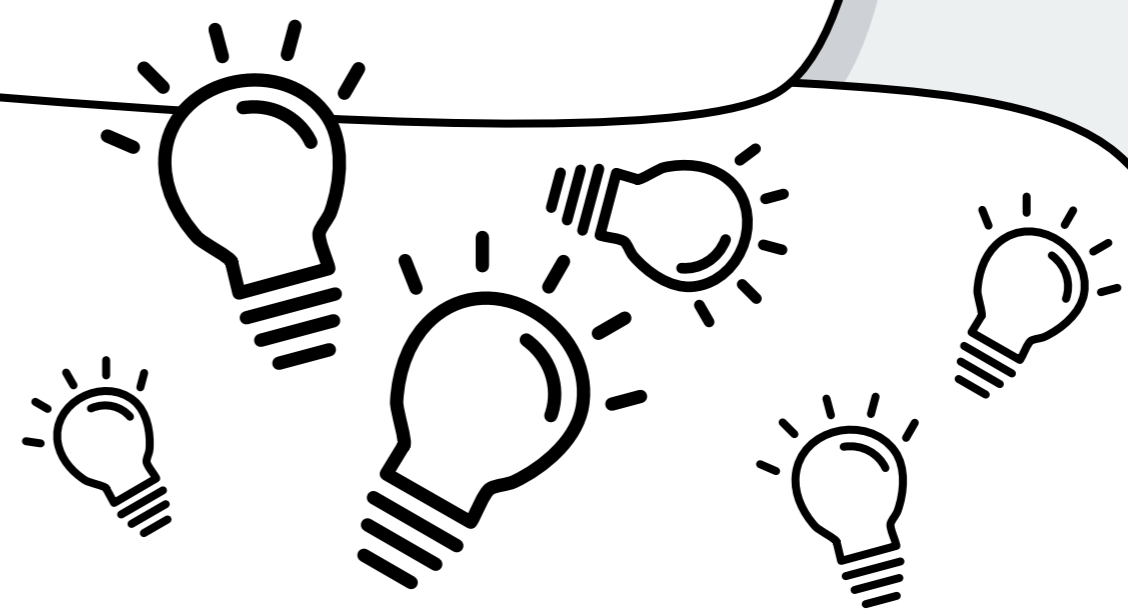
Beantwoord informatieve vragen

Prioriteer overwegingen

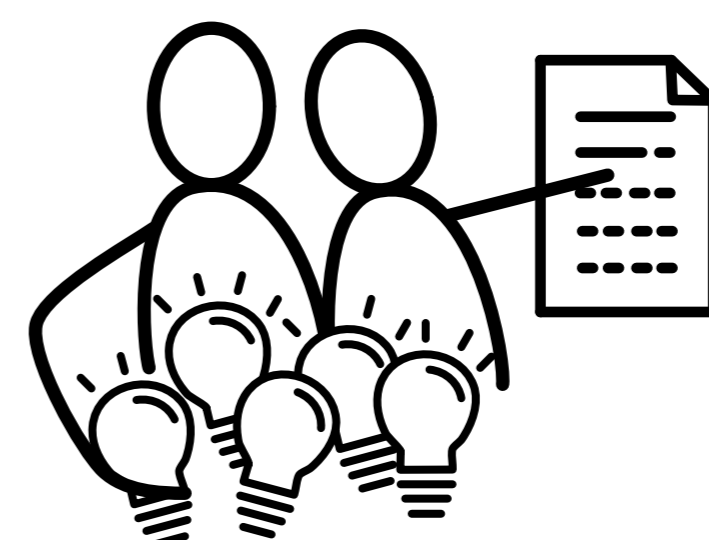
Verzamel ideeën

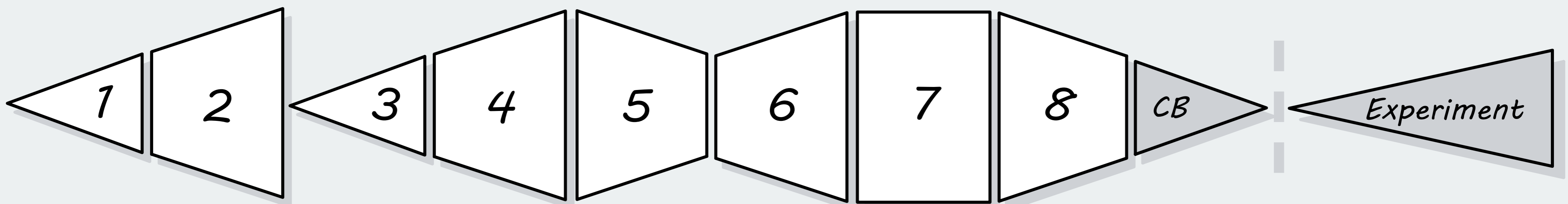
Kies tuners

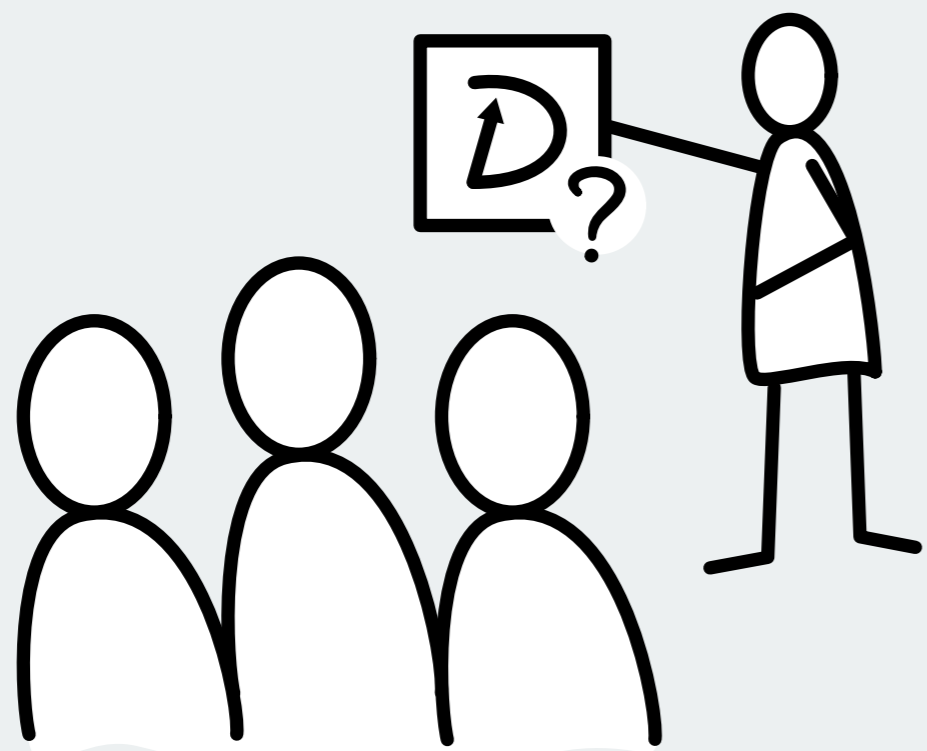
Ontwerp voorstel

Voorstel vormen

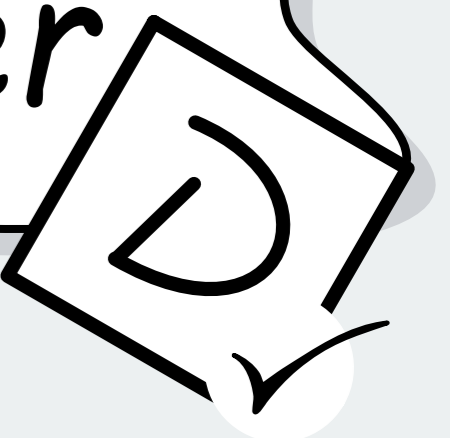

1 Presenteer en consent over de driver

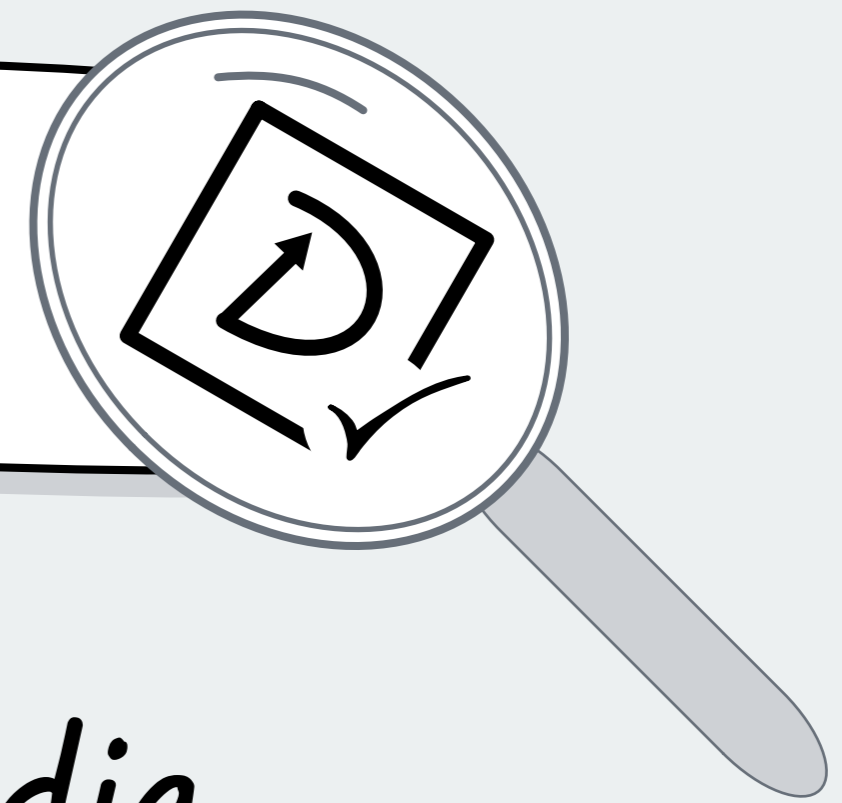

"is het voldoende duidelijk?"

"is het relevant voor ons?"

2 Vragen over de driver

"Is er nog andere informatie nodig over de driver?"

...beantwoord vragen terwijl je bezig bent...

Weten we genoeg over de driver voor nu?

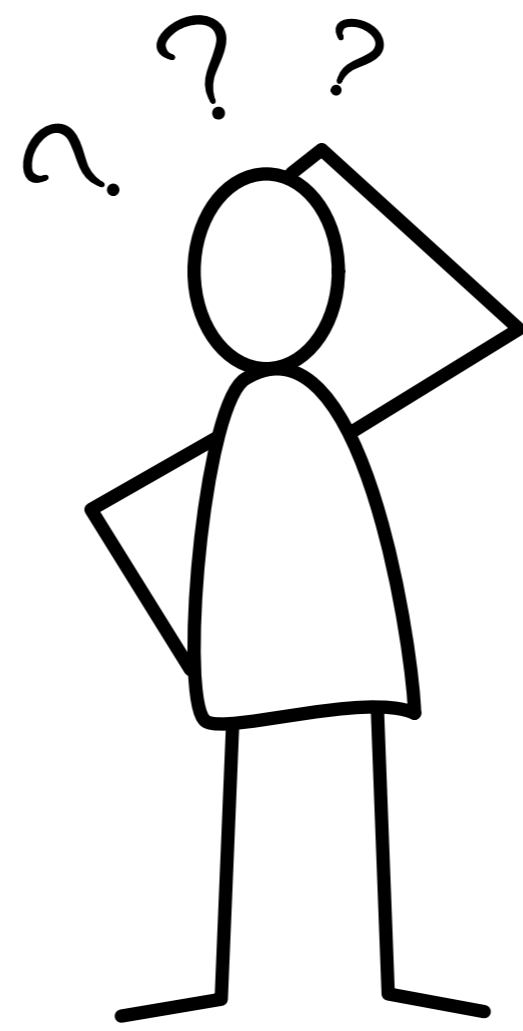
3 Verzamel overwegingen als vragen

“Welke vragen komen er bij mij op als ik nadenk over mogelijke oplossingen?”

Informatieve vragen
(begrijpen van grenzen)

“Hebben we budget?”

“Hoeveel mensen worden hierdoor geraakt?”

Generatieve vragen

(verkennen mogelijkheden)

“Wat is het eenvoudigste dat we kunnen doen?”

“Hoe kunnen we feedback verzamelen?”

* Vermijd oplossingen vermomd als vragen!

Waar mogelijk ...

4 Beantwoord informatieve vragen

...om kennis over de grenzen te vergroten

5 Prioriteer generatieve vragen

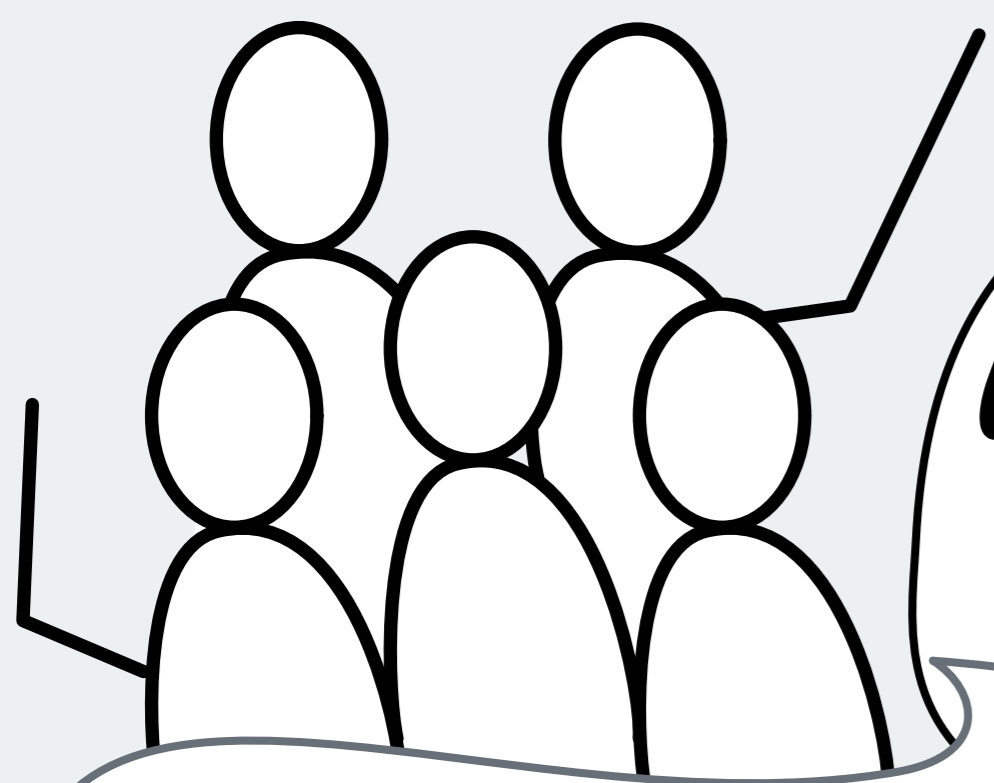
6 Verzamel ideeën

... die een complete oplossing bieden
of een overweging beantwoorden.

stel dialoog en delen van meningen uit

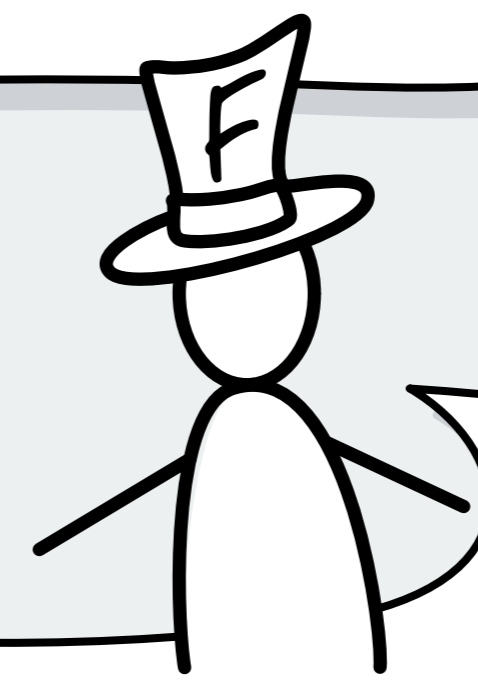

7 Kies tuners

Wie wil er, of zou erbij moeten zijn?
Wie kan er verder veel bijdragen?

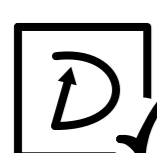

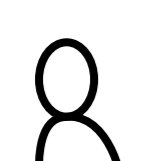
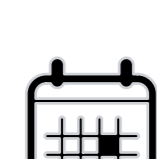

Geen bezwaar!

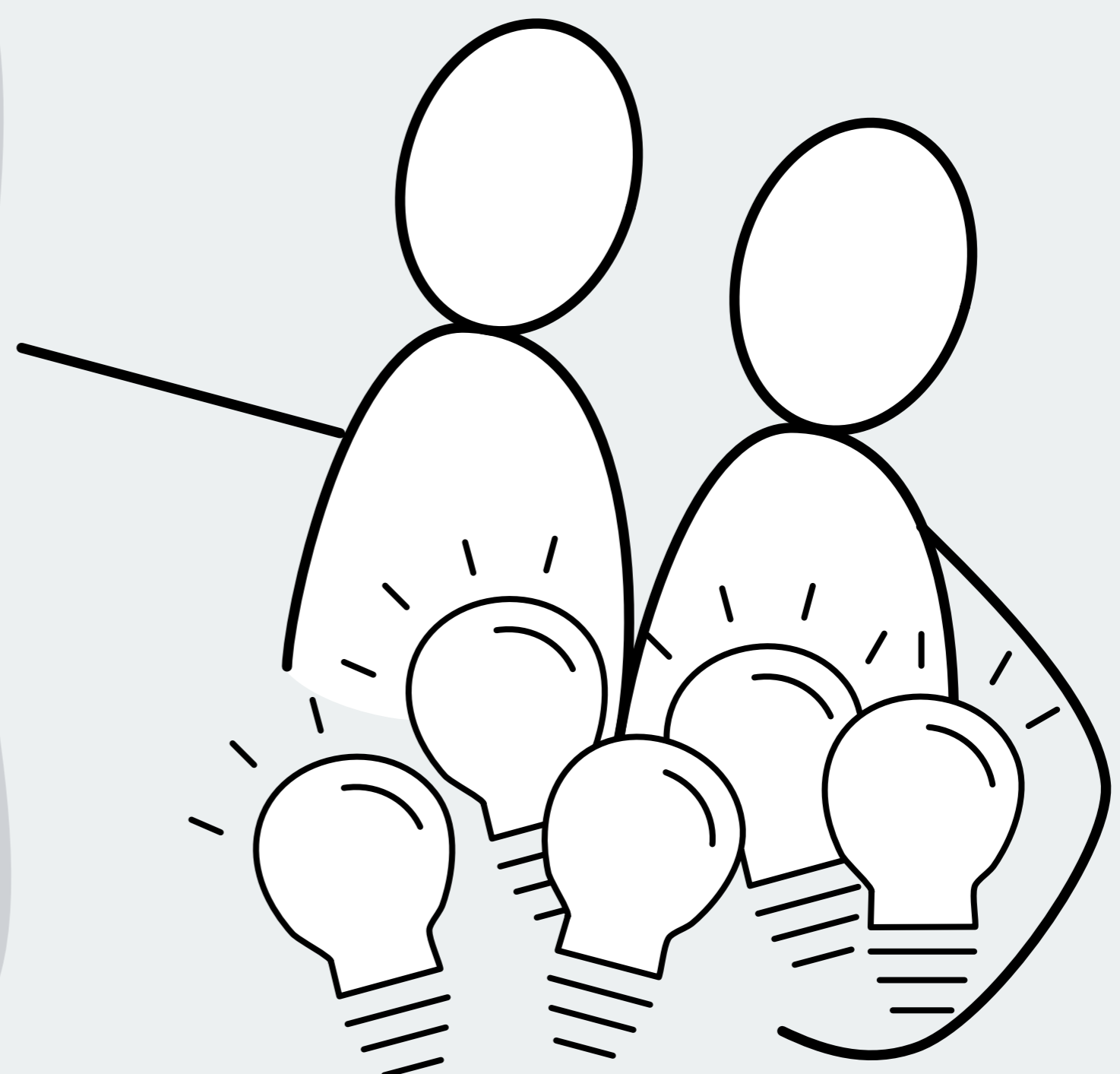

8 Ontwerp voorstel

9

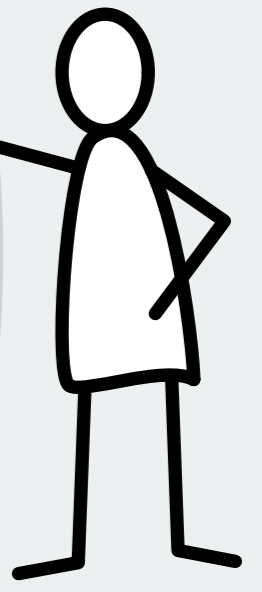
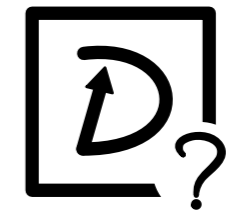
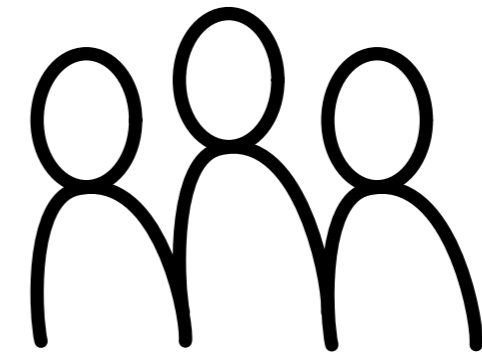
Titel v/h voorstel

- *Driver*
- *Omschrijving voorstel*
- *Wie is verantwoordelijk voor wat?*
- *Evaluatie datum*
- *Evaluatie criteria*

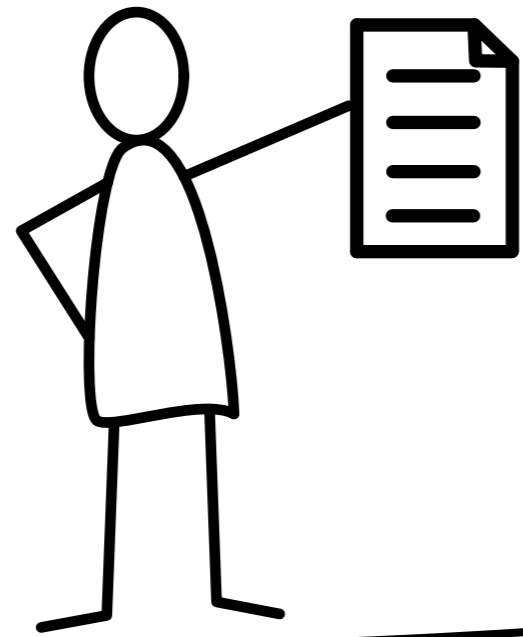

Consent besluitvorming

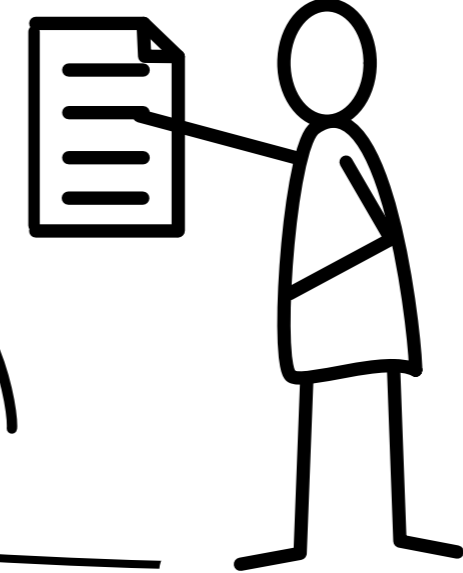
Consent over de driver

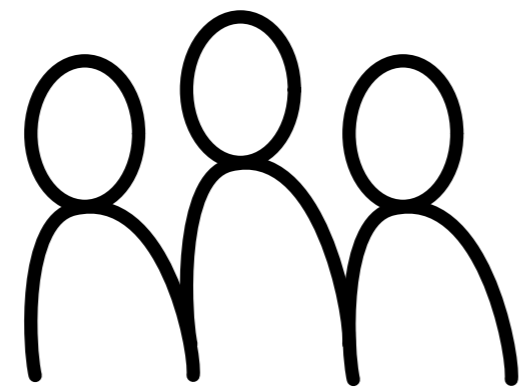
Presenteer voorstel

Verklarende vragen?

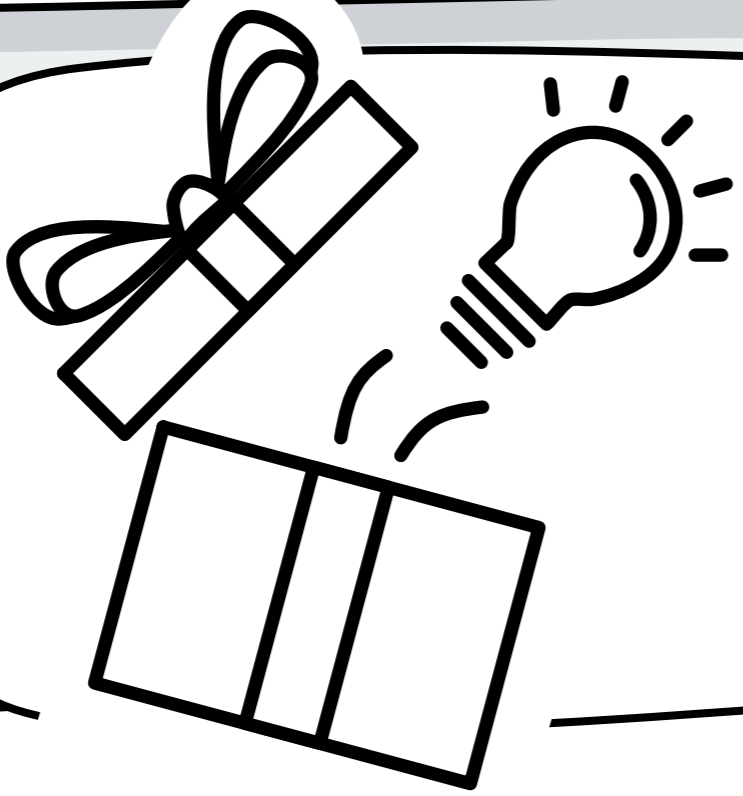
Korte reactie

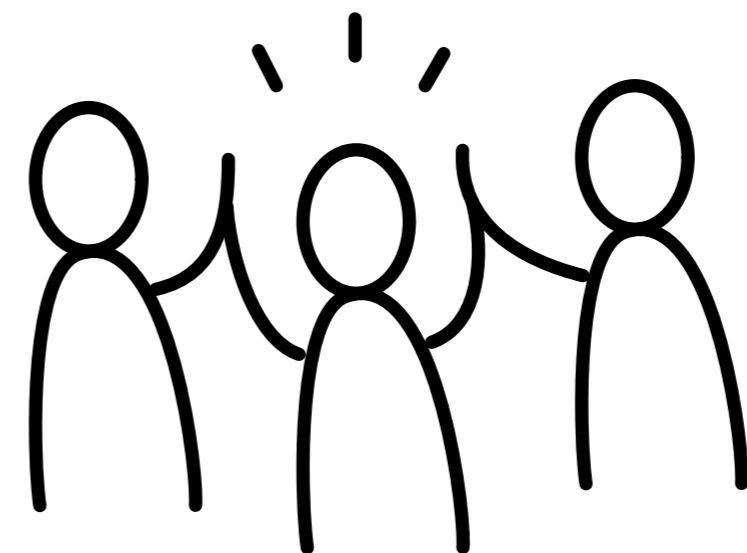
Zijn er bezwaren?

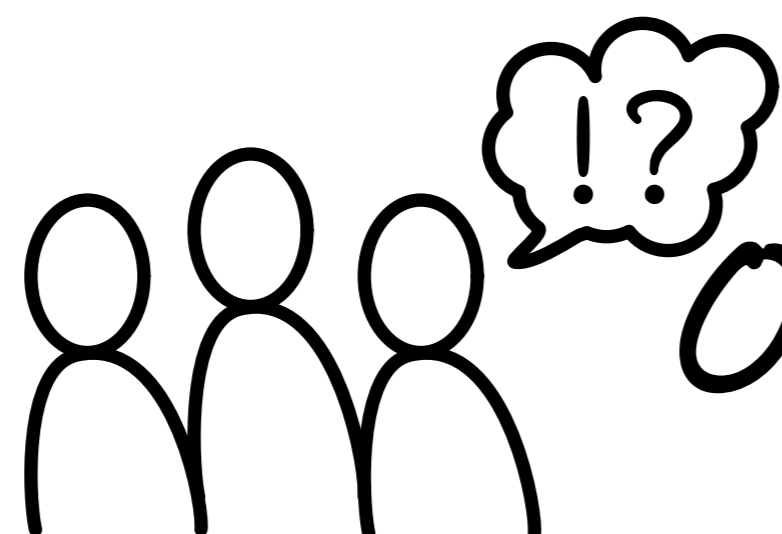
Integreer bezwaren

Vier!

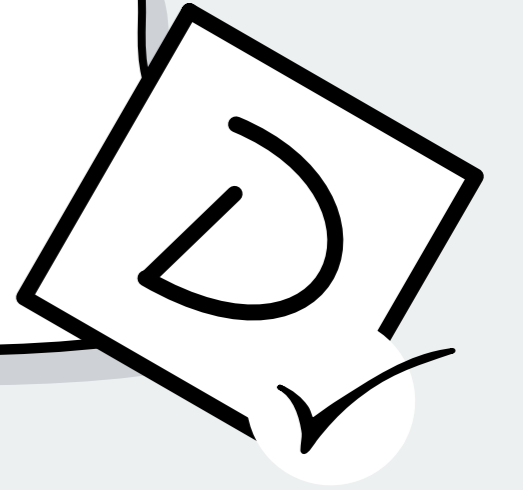

Overweeg bezorgdheden

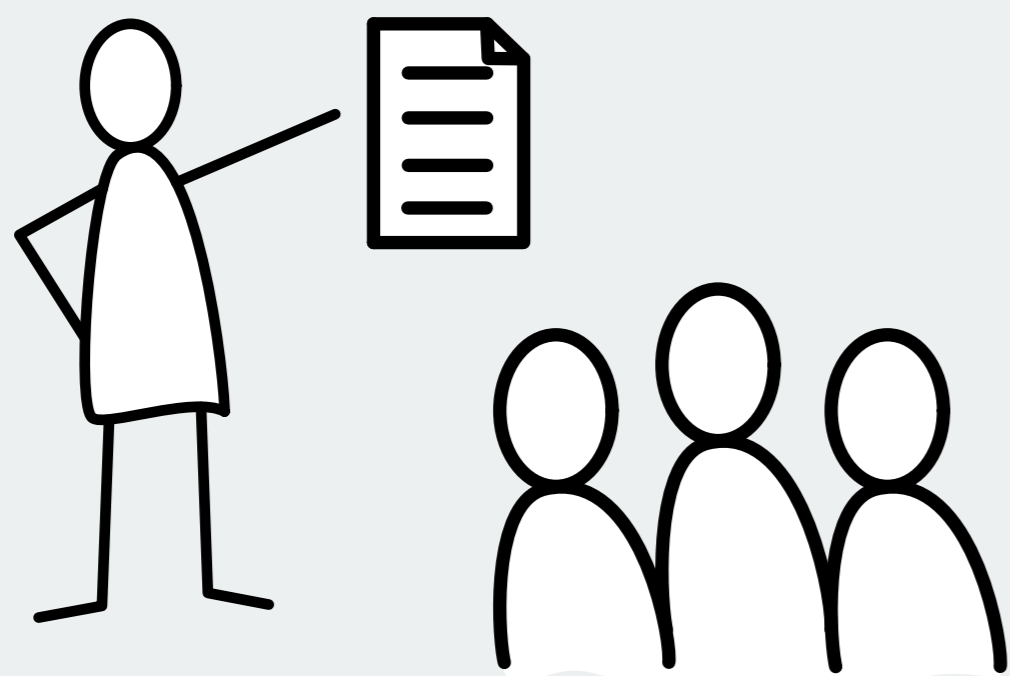
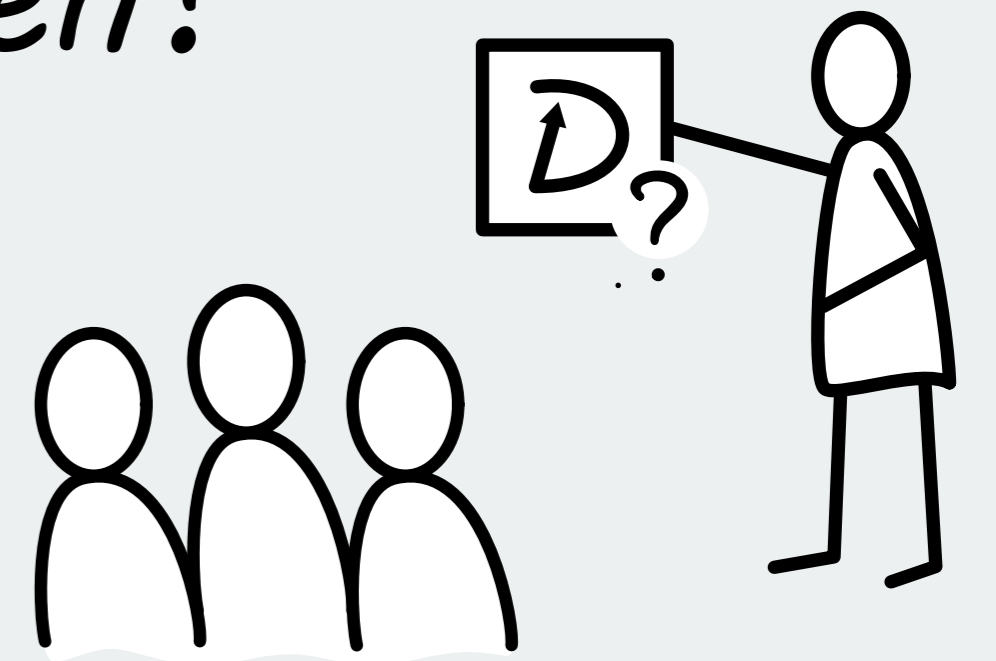
Consent Besluitvorming

1 Presenteer driver en consent over de driver

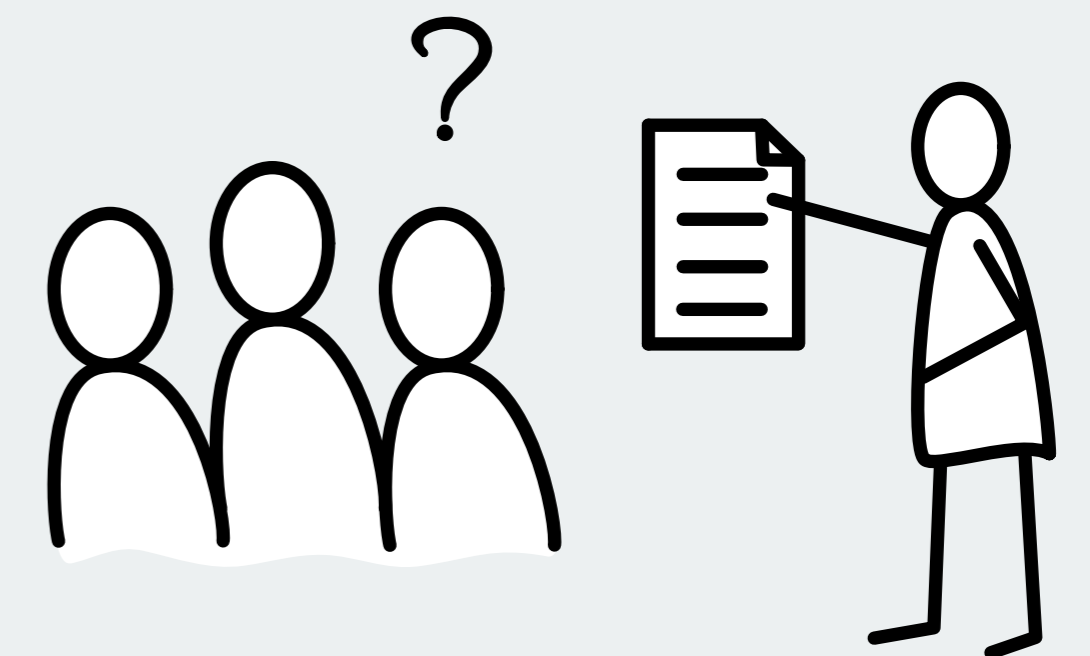
"Relevant voor ons om te beantwoorden?"

"Voldoende helder beschreven?"

2 Presenteer voorstel

3 Verklarende vragen?

"Begrijp je het voorstel zoals het beschreven is?"

Vermijd "waarom" vragen. Focus op "Wat bedoel je?"

Gebruik rondjes!

4 Korte reactie

"Wat zijn je gevoelens en gedachten over het voorstel?"

5 Zijn er bezwaren?

Je kan handgebaren gebruiken om tegelijkertijd je antwoord te tonen.

Ik heb een bezorgdheid

Geen bezwaar

Ik denk dat ik een bezwaar heb

6 Integreer bezwaren

...één voor één.

Integreer informatie en wijsheid en verbeter het voorstel, tot er geen bezwaren meer zijn.

7 VIER!

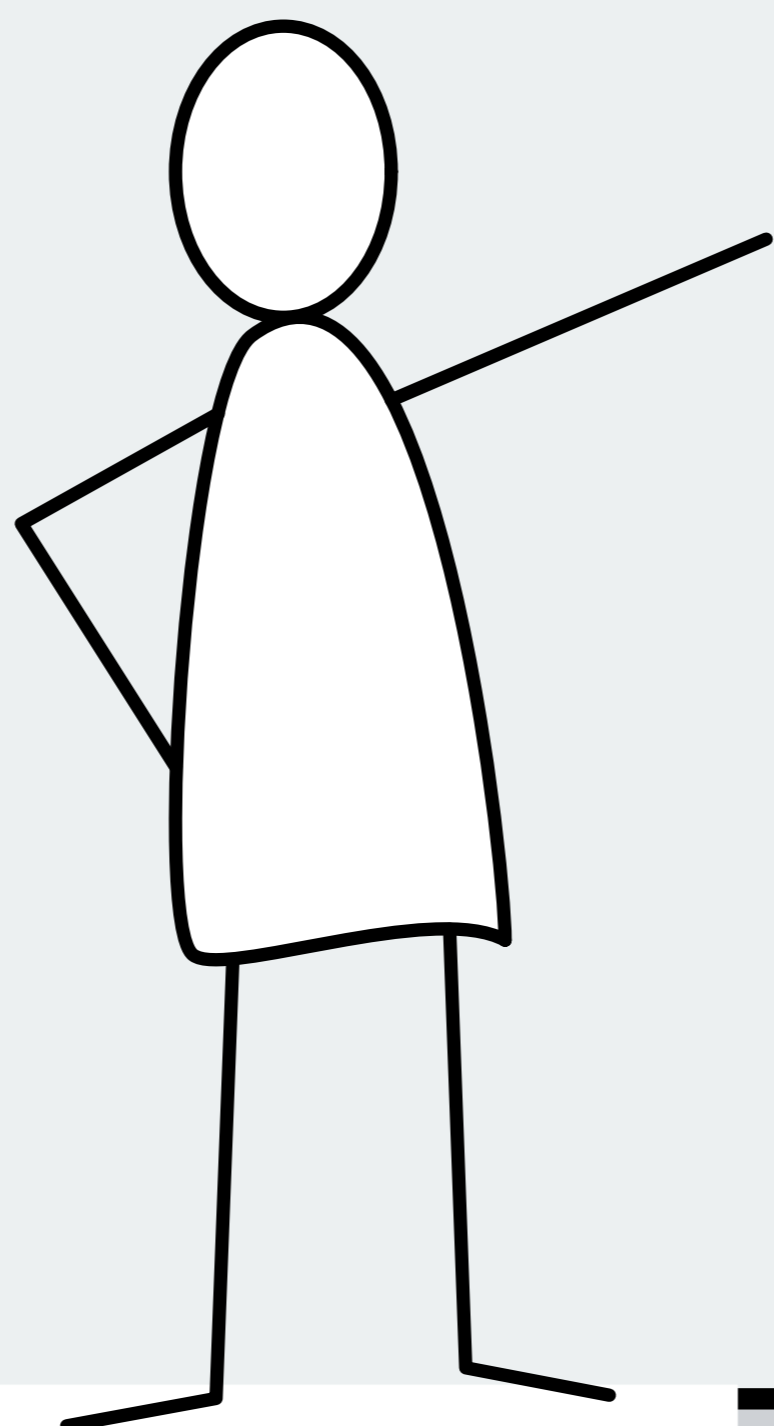
Jullie maakten een afspraak!

8 Overweeg de bezorgdheden

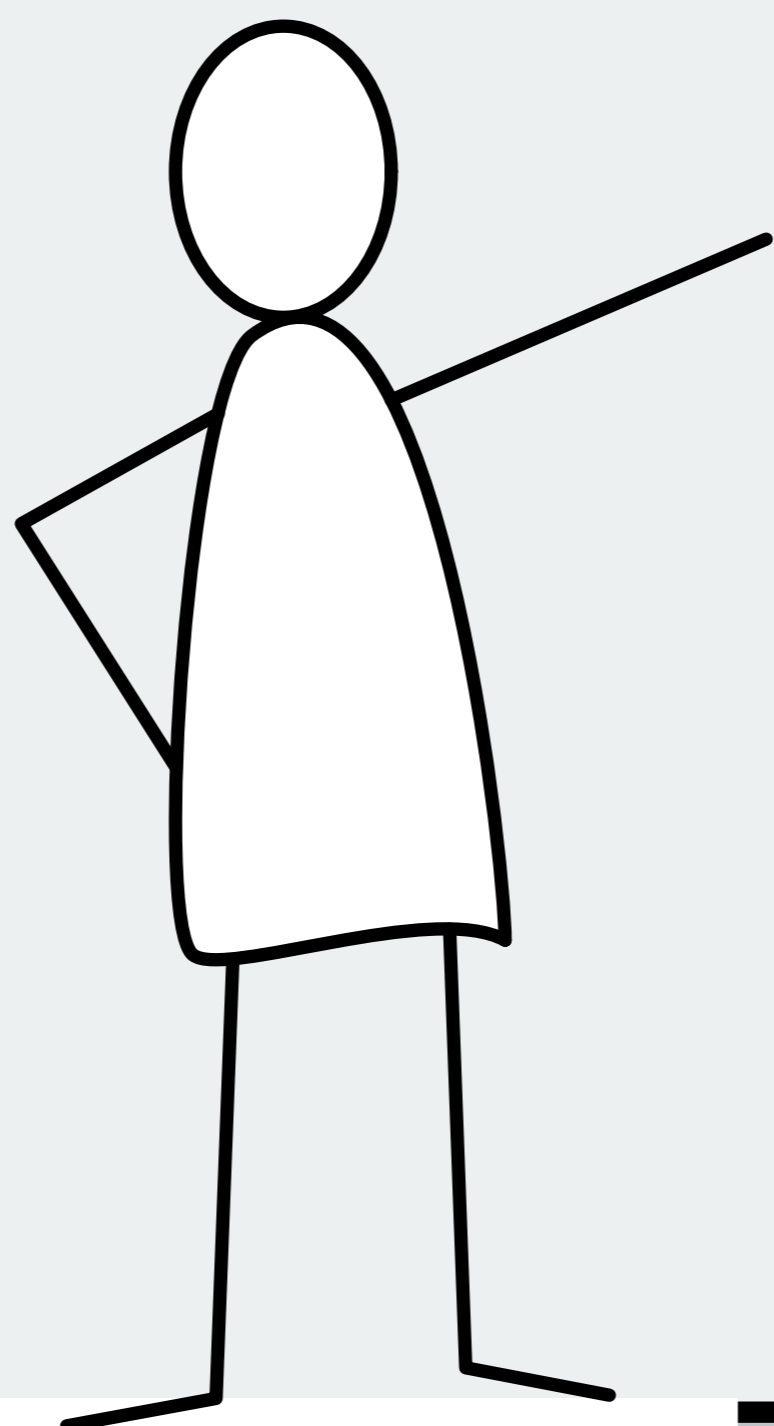
Luister naar de bezorgdheden als daar tijd voor is.

Ze bevatten mogelijks manieren om het voorstel te verbeteren. Noteer ze minstens als evaluatiecriteria van de net gemaakte afspraak.

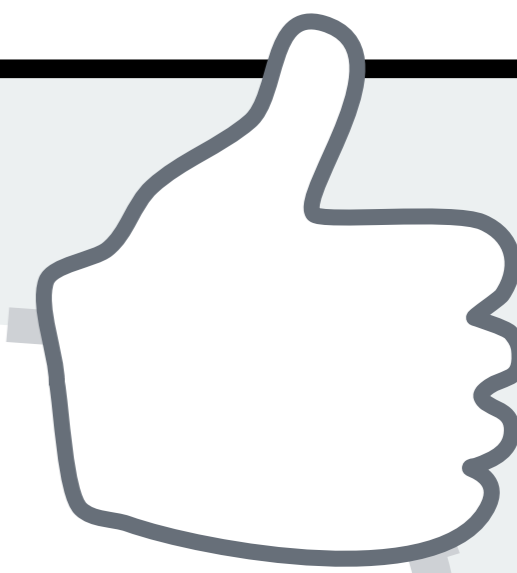
*Het is niet
het ene of
het andere,
het is beide
en meer!*

Goed genoeg
voor nu en
veilig genoeg
om te
proberen

Consent

Geef, zoek en integreer bezwaren tegen beslissingen en acties.

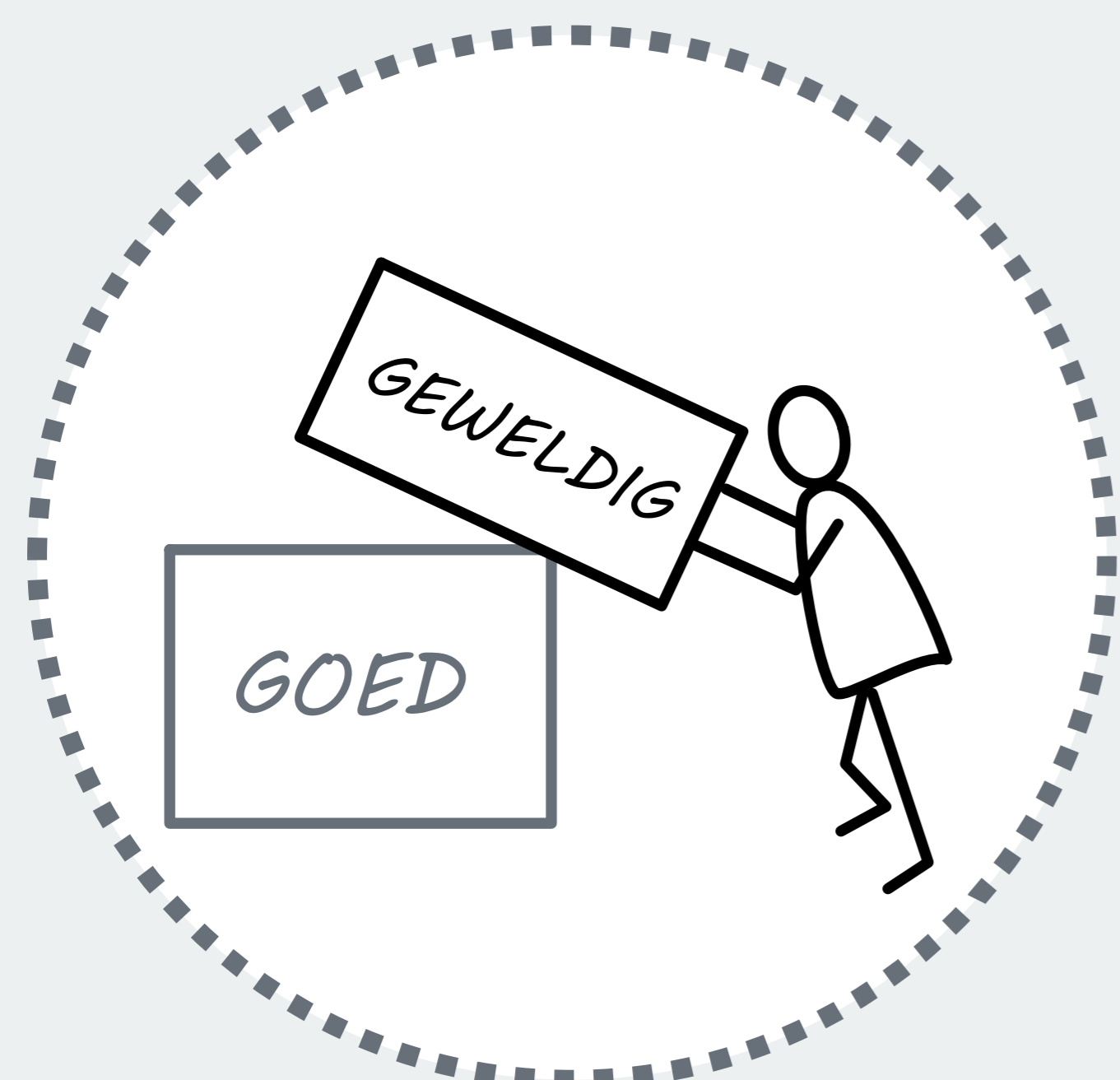

Bezwaren

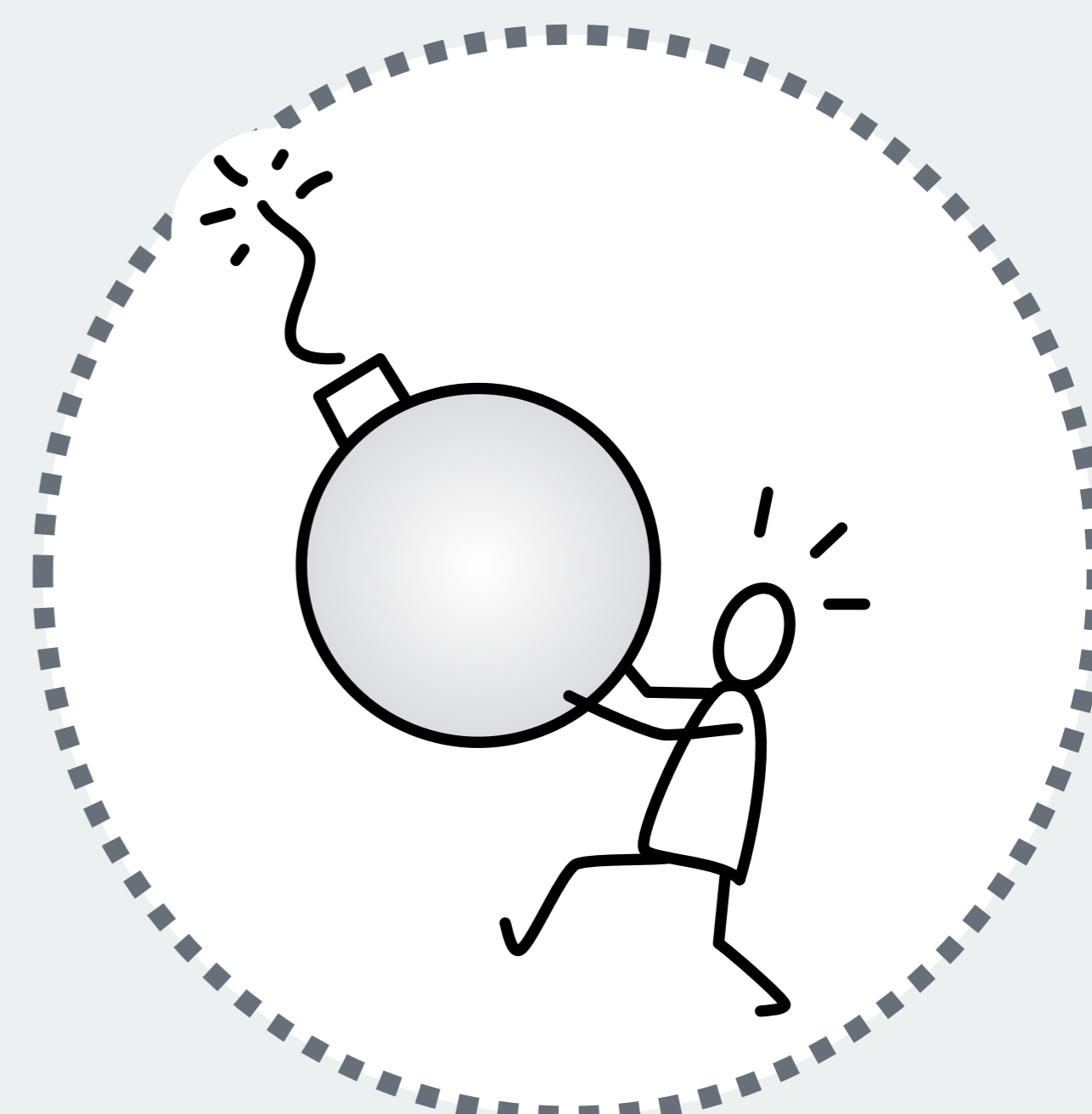
Een reden waarom iets doen in de weg zou staan van het (meer) effectief reageren op een driver binnen de organisatie.

Bezwaren
onthullen...

onmiddellijke
verbeteringen

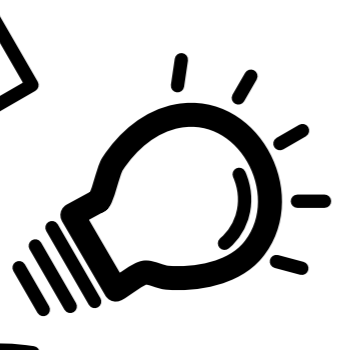
ongewenste
gevolgen

Geen bezwaar

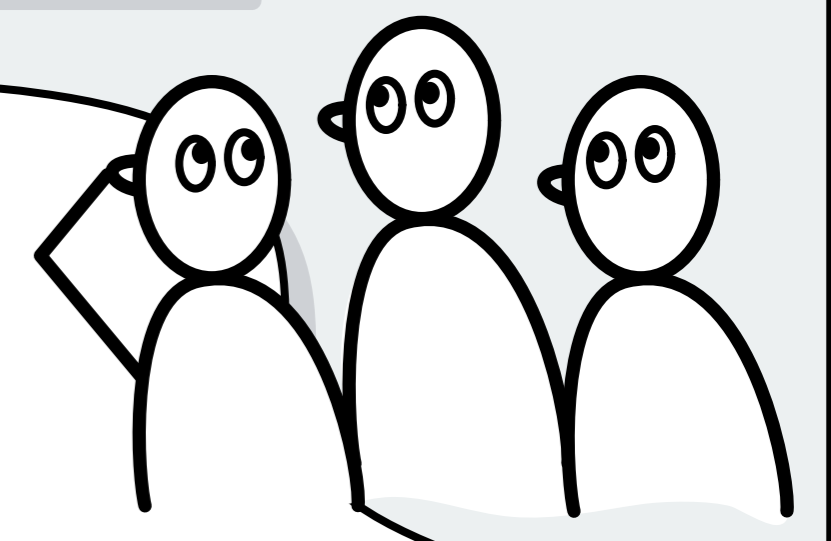
Ik heb een
bezorgdheid

Ik heb een
mogelijk bezwaar

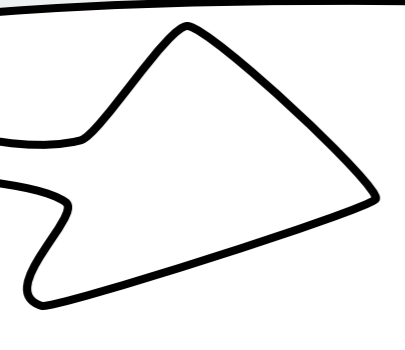
Integreren van bezwaren

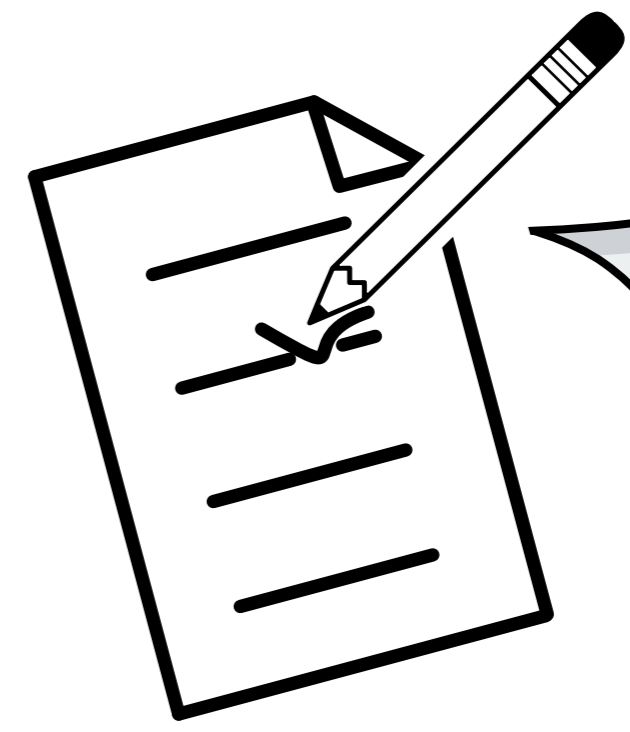
Luister naar de redenen

Kwalificeer het bezwaar

Stel wijziging voor

Zijn er   tegen de wijziging?

Ja

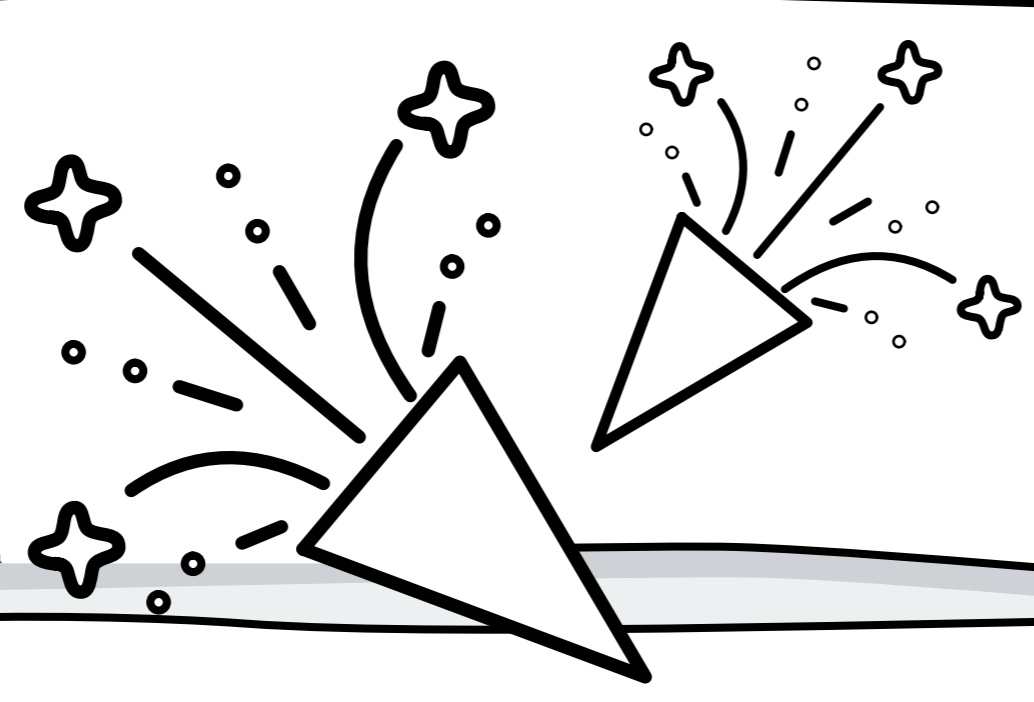
Nee

Integreer tegen de wijziging?

Ja

Nog   tegen gewijzigde voorstel?

Nee

Vier!

Overweeg de bezorgdheden

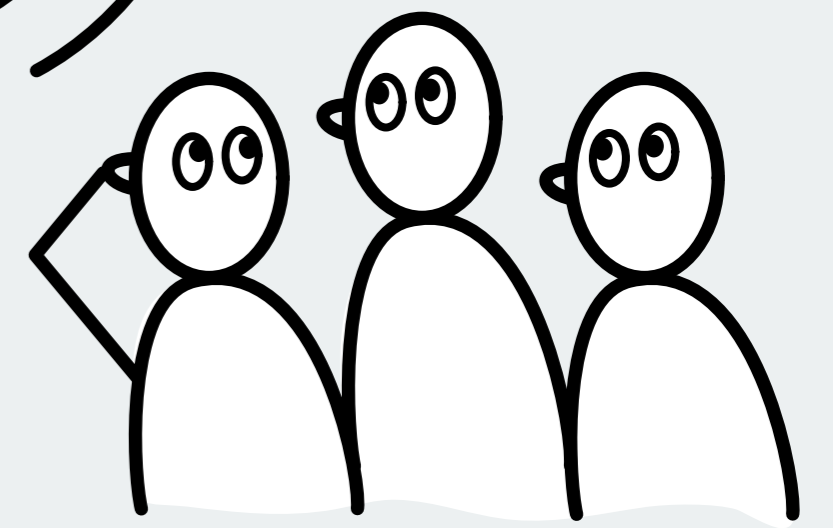
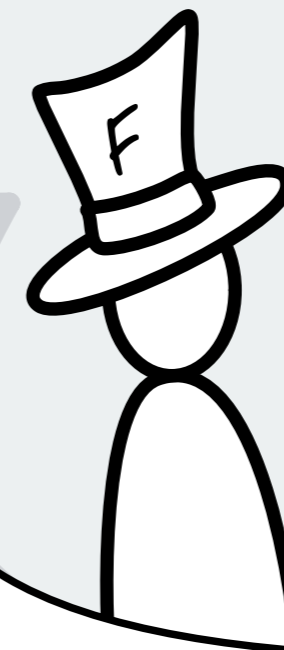

Integreer bezwaren

1 Begrijp de reden

2 Kwalificeer het bezwaar

Is iemand het (deels) oneens dat de initiële reden een bezwaar onthult, behandel deze nieuwe reden dan als een mogelijk bezwaar tegen de eerste reden

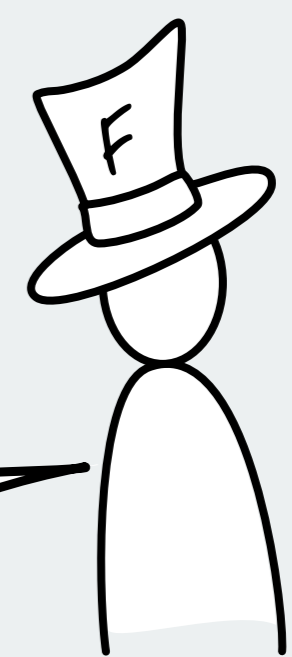
Overweeg of deze reden kwalificeert als een bezwaar? Is iemand het daar (deels) oneens mee?

*nodig mensen met tegenstrijdige redenen uit om in een gesprek (timebox) de synergie te vinden

3 Stel wijziging voor

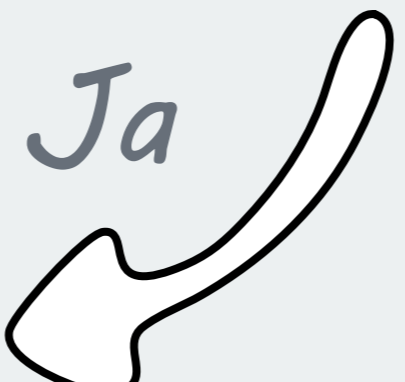

Vraag de persoon die bezwaar had:

Zie je een manier om dit voorstel te wijzigen zodat het bezwaar opgelost wordt?

Indien niet, vraag het de anderen.

4 Zijn er tegen deze wijziging?

Ja *ga naar stap 5* *Nee* *ga naar stap 6*

5 Integreer tegen de wijziging

Ontdek een wijziging aan het voorstel waartegen geen bezwaren meer zijn

Denk beide en meer.

Nodig de mensen met een bezwaar uit tot een time-boxed gesprek.

Begin bij het begin:

1. Luister naar de reden
2. Kwalificeer het bezwaar
3. Stel wijziging voor
4. Zijn er bezwaren tegen de wijziging?

Er is altijd een volgende, iteratieve stap!

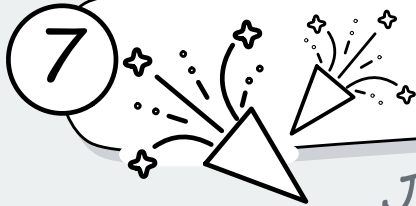
6

Zoom terug uit naar het gehele voorstel.

Zijn er nog tegen het gewijzigde voorstel?

start opnieuw vanaf stap 1 *Ja* *Nee* ga naar stap 7

7

Vier!

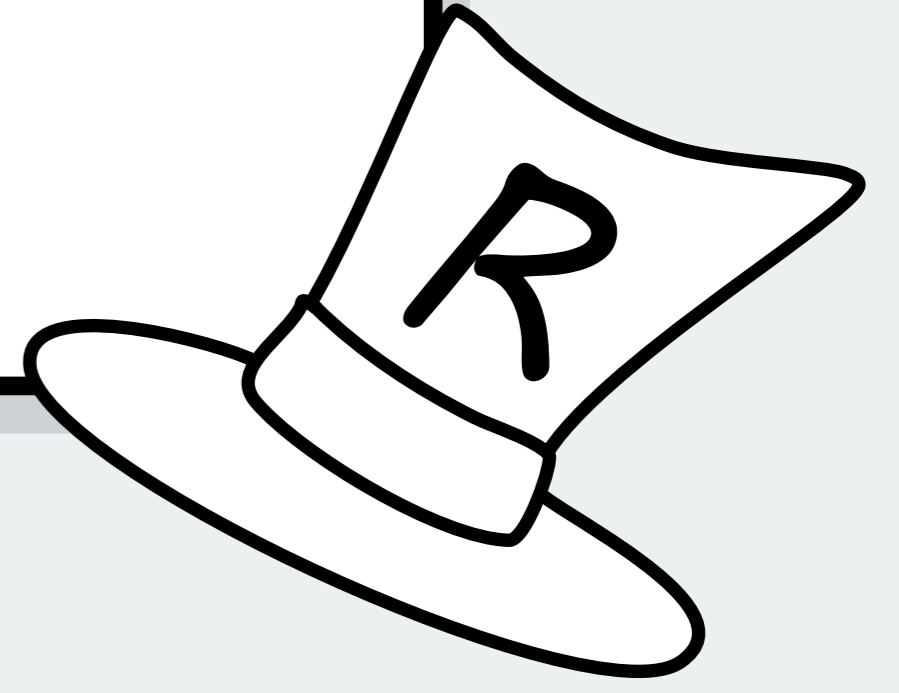
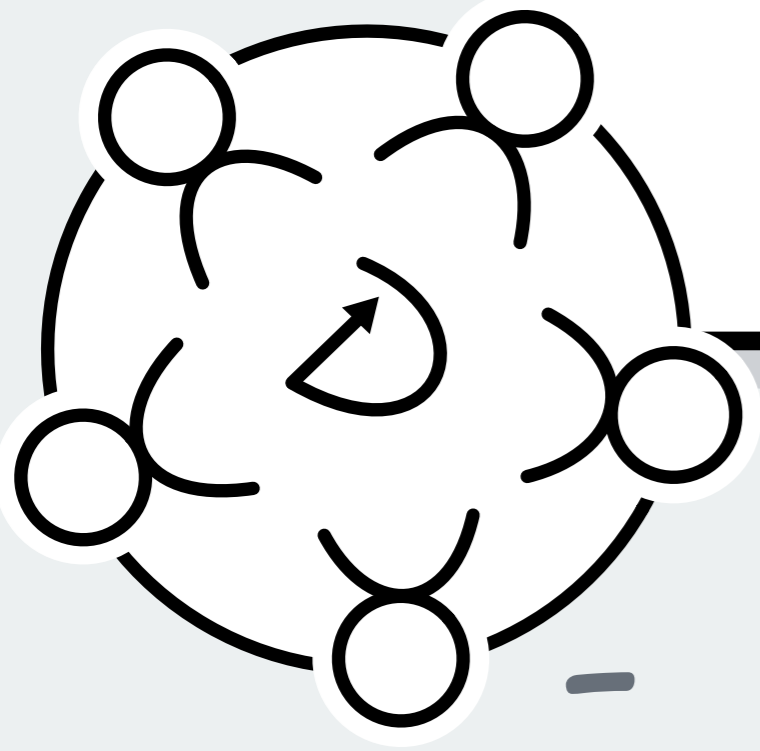
Jullie maakten een afspraak!

8 Overweeg de bezorgdheden

De bezorgdheden overwegen kan manieren onthullen om de afspraak verder te verbeteren, als daar tijd voor is.

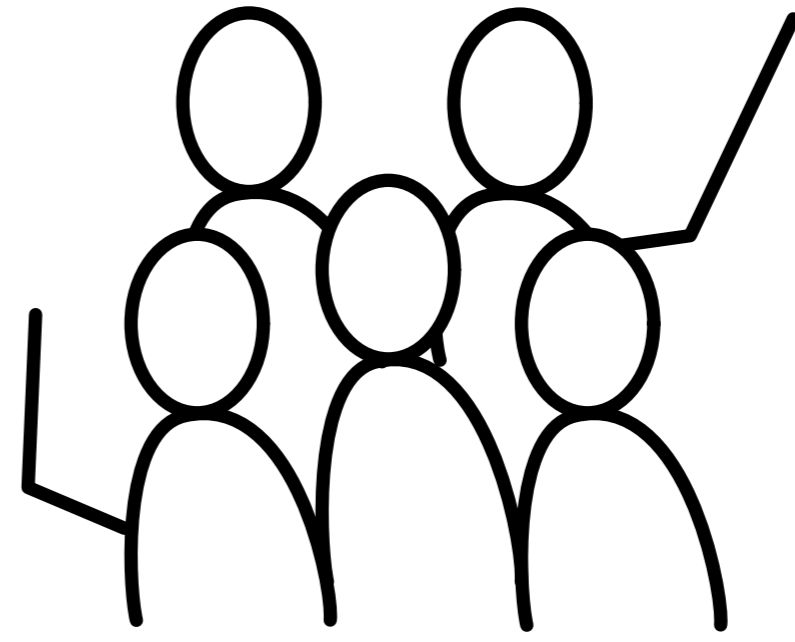
Noteer de bezorgdheden en volg ze op.

Peer Review

- voor teams en individuen -

Nodig deelnemers uit

presenteer...

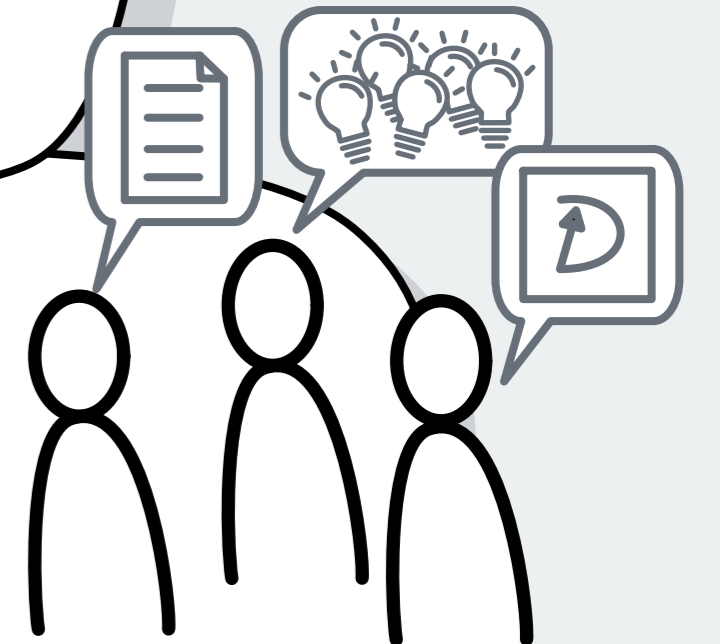
Domeinbeschrijving & strategie

Verzamel
waarderingen...

en dan

Verbetersuggesties...

Co-creëer een ontwikkelplan

Geef aan
delegator voor...

Consent over het plan

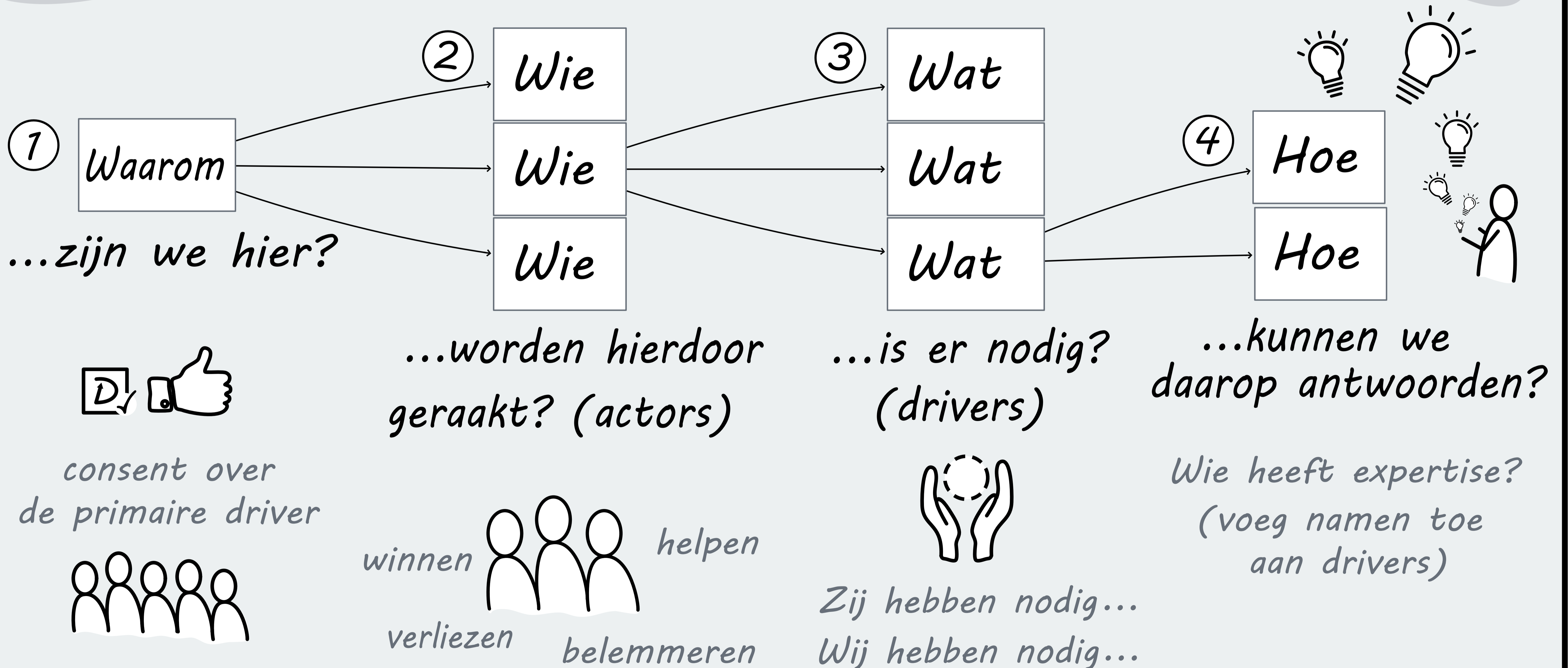

Driver mapping

Ga snel van concept naar actie in zelforganiserende teams

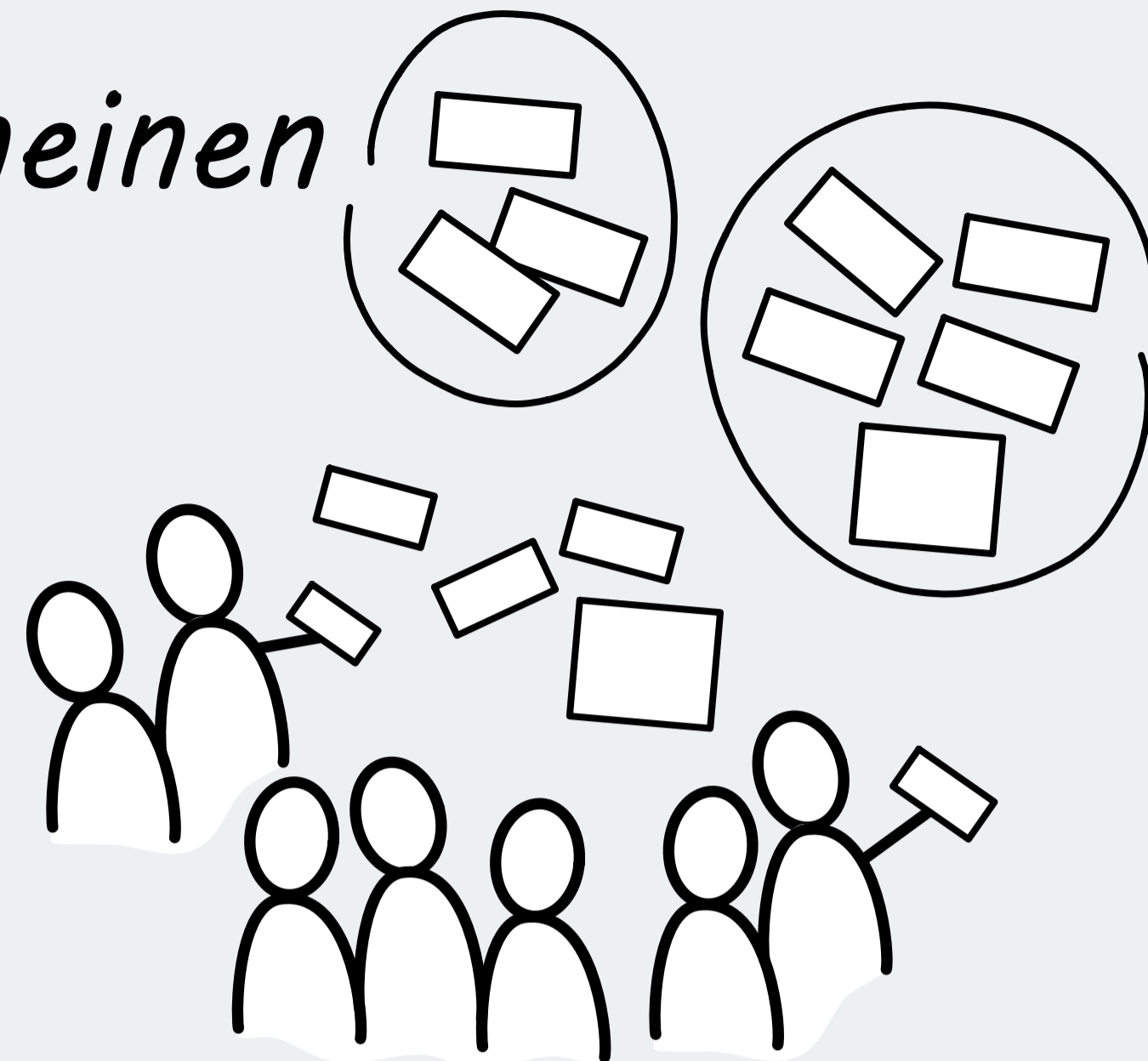
Geïnspireerd door Goiko Adzic's Impact Mapping

- Organiseer start-ups
- Start projecten
- Evolveer organisaties

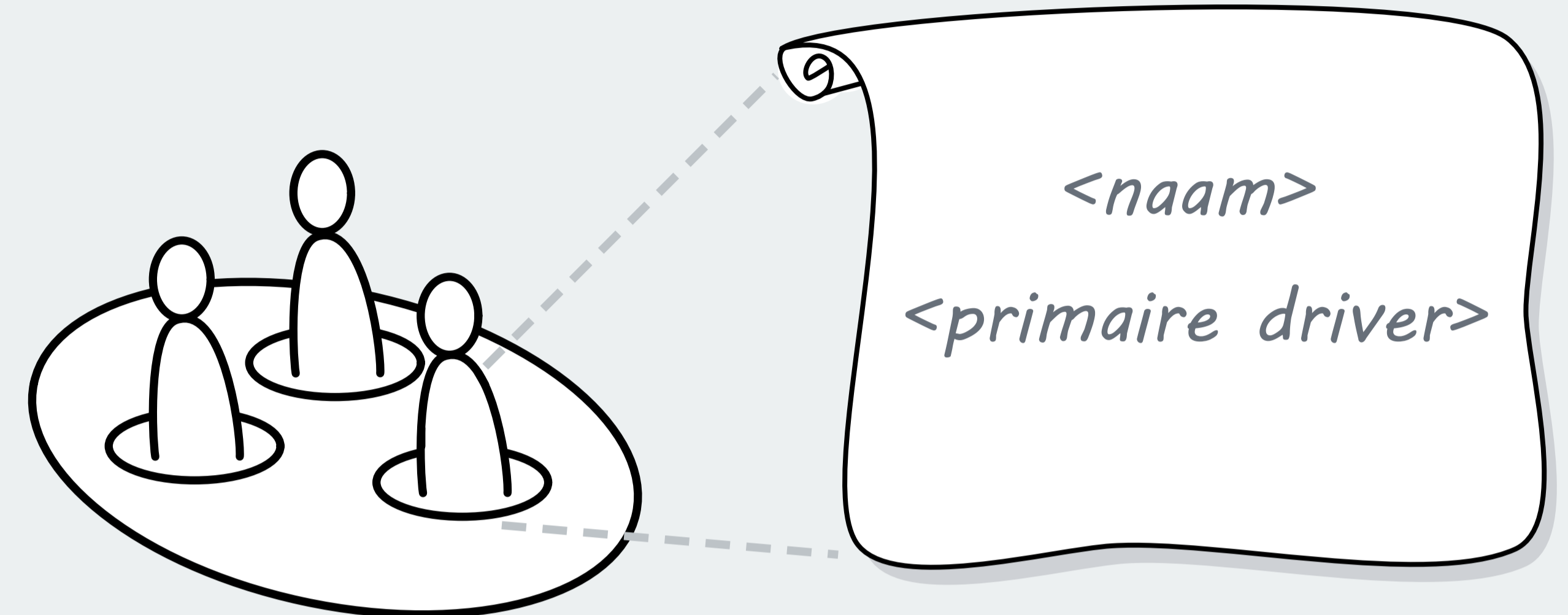

⑤ Identificeer domeinen

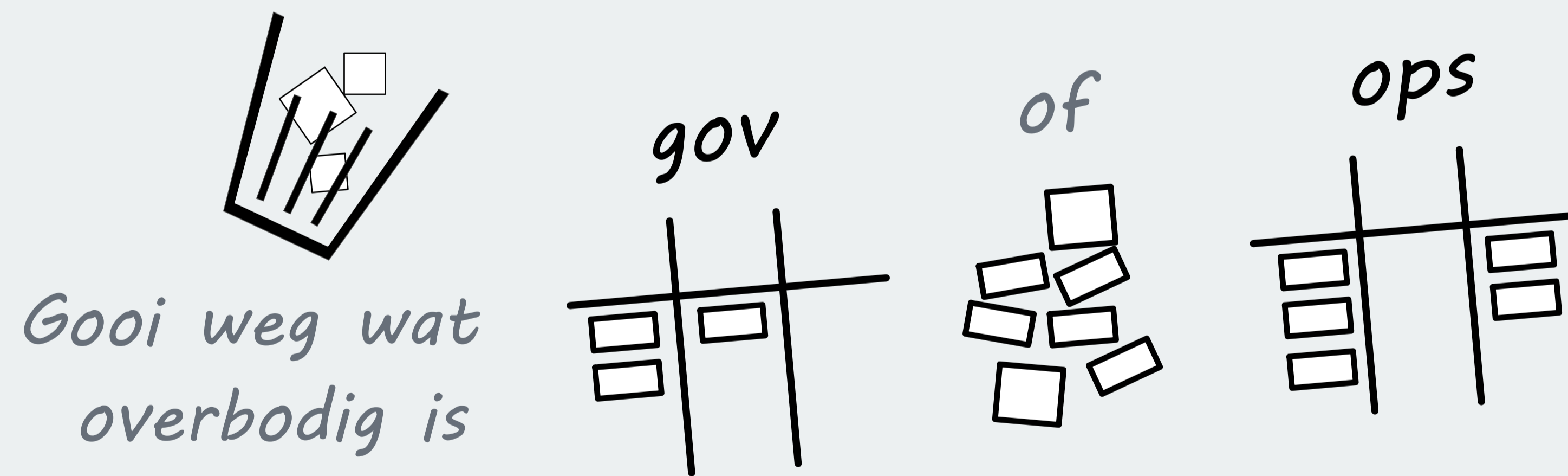
Groep actoren en/of drivers in coherente domeinen

⑥ Bevolk en definieer domeinen

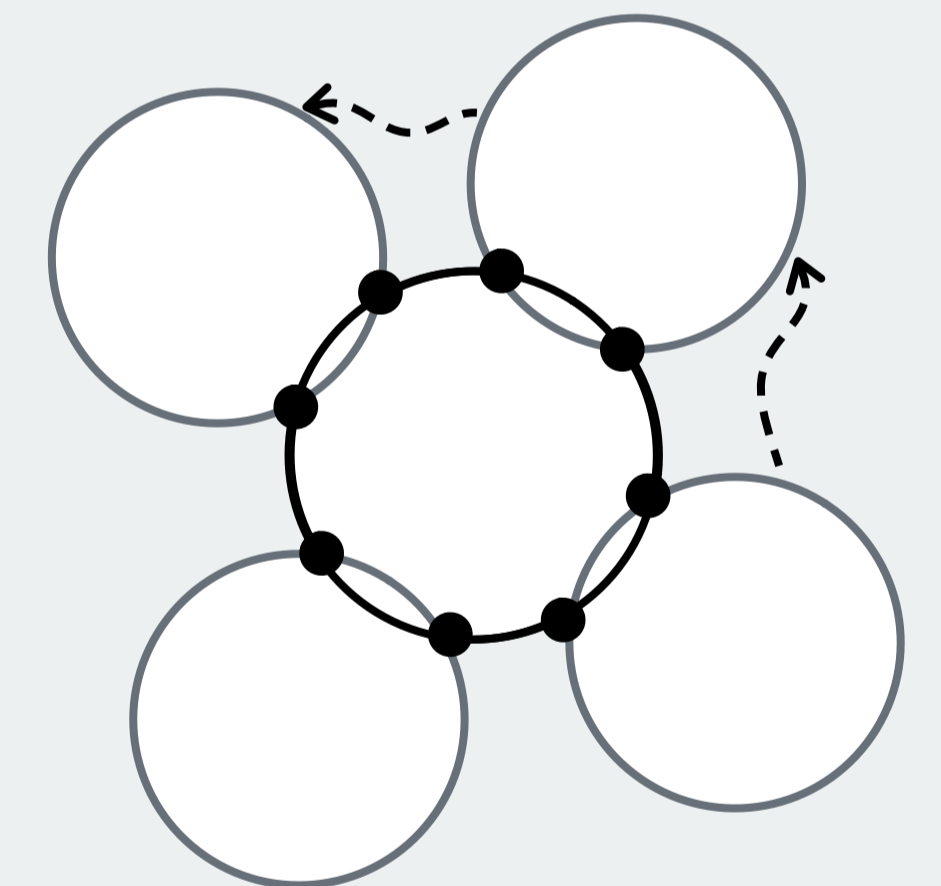

⑦ Sorteer, prioriteer, geef drivers door en identificeer ontbrekende drivers

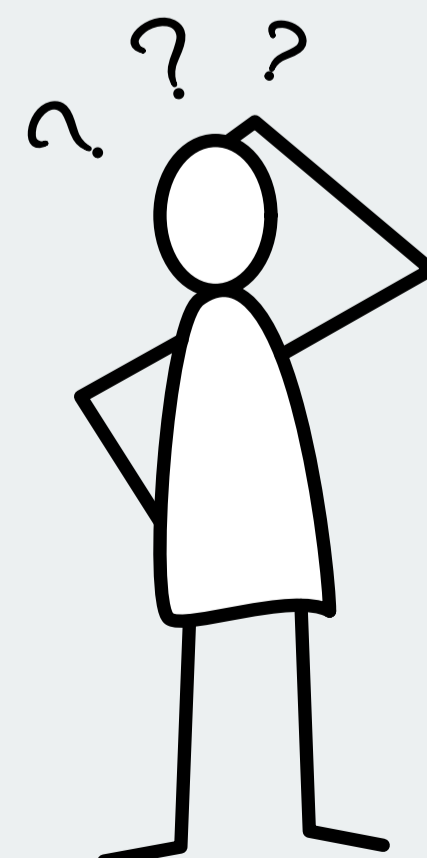

⑧ Verbind domeinen

Heb aandacht voor afhankelijkheden en verbind domeinen wanneer dit helpt om informatie te laten stromen

⑨ Wat moeten we nog meer overwegen om te antwoorden op de primaire driver?

⑩ Vier!

Starten met S3

Hoe nodig
ik verandering
uit?

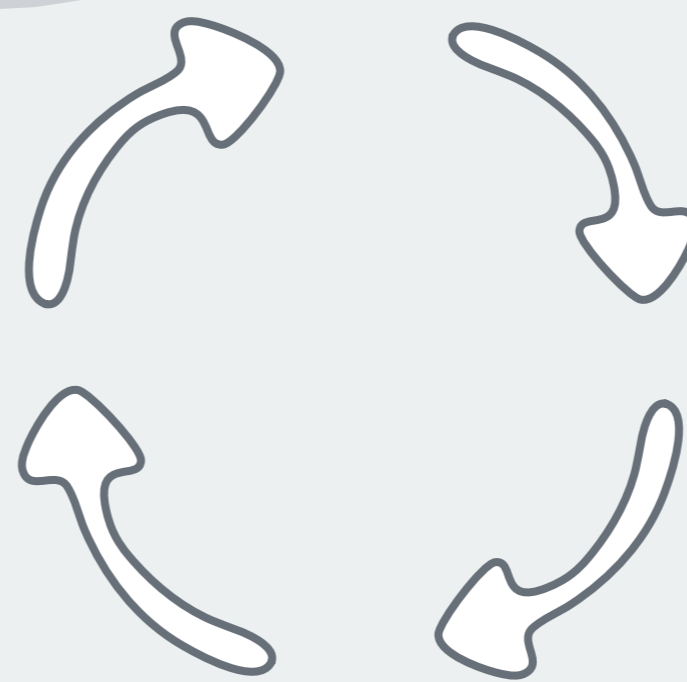
Wees de
verandering

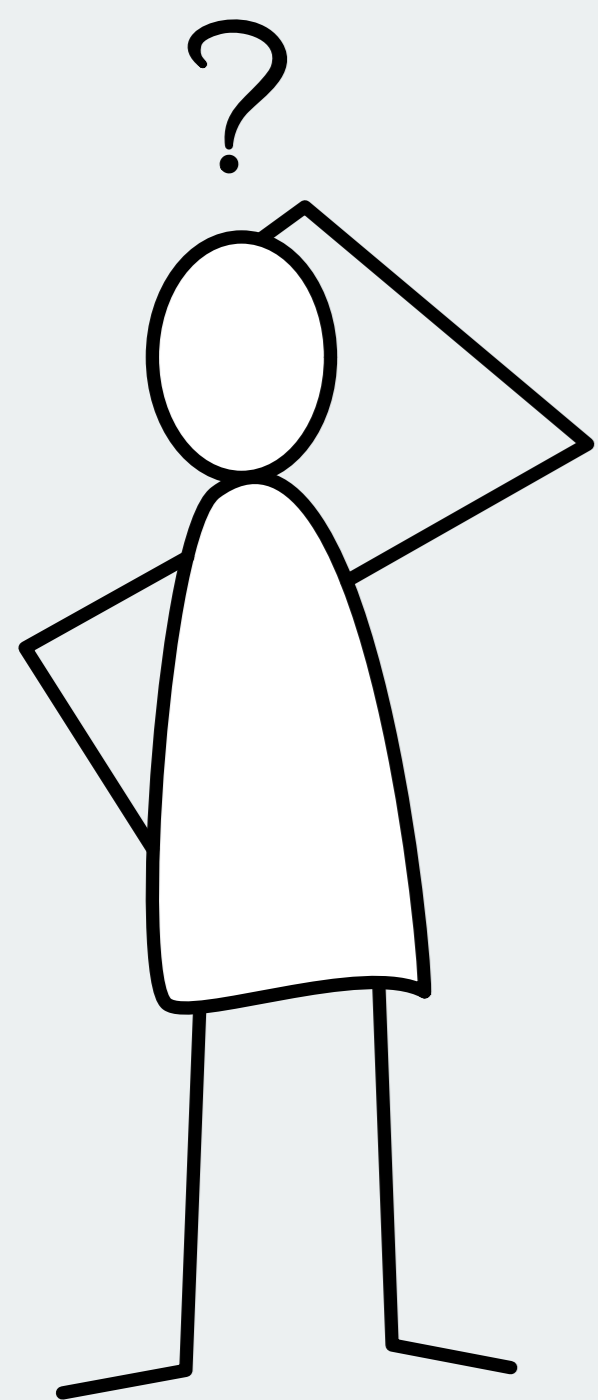
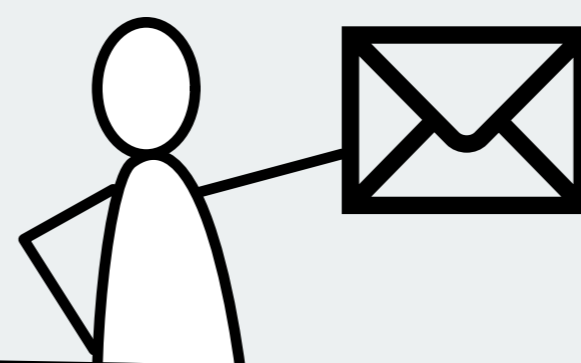
Vertel het
verhaal

Experimenteer
en leer

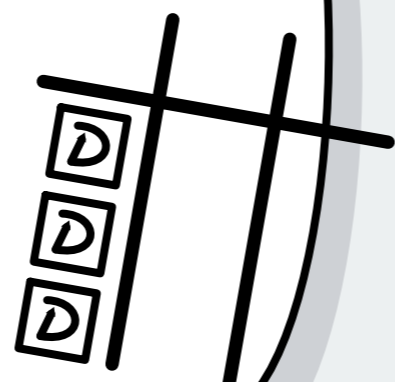

Nodig anderen uit

Ontmoet mensen waar ze staan!

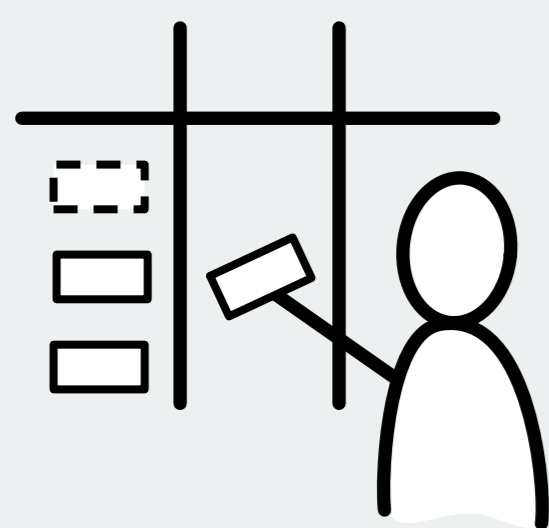
Verzamel en prioriteer
belangrijke drivers

Hoe en waar
kan ik beginnen?

Start met patronen
die kunnen helpen

Laat mensen hun eigen tempo kiezen!